

Nationale en Afrikaanse gedigte in Kaaps-Hollands. Bundel C

Melt Brink

bron

Melt Brink, *Nationale en Afrikaanse gedigte in Kaaps-Hollands. Bundel C*. J.H. de Bussy, Amsterdam, Pretoria / Holl-Afrik. Uitgevers Mij. v/h J. Dusseau & Co., Kaapstad 1920

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/brin019nati03_01/colofon.php

© 2011 dbnl



Voorwoord.

Waarde lezers en landgenoten!

Hiermede bied ik u een nieuwe bundel mijner versjes aan, onder de Titel van 'Nationale en Afrikaanse Gedigte'. Zoals gij zult zien, zijn er vele bij die ik al lang heb geschreven, doch om de een of andere reden nimmer heb gepubliceerd; er zijn zowel ernstige als ook van een vroliker aard onder.

De schrijftrant heb ik ook weder, zoals in de andere bundels van mijn versjes gevolgd; namelijk, sommige in goed Hollands, andere weer niet. Voor deze vraag ik verschoning, wat de kritiek betreft. Het is waar, de 'Zuid Afrikaanse Akademie voor taal, letterkunde en kunst' heeft de spelregels voor het Afrikaans - zoals wij willen hopen - voor goed vastgesteld, maar daar de ouderdom mij de lust beneemt die in te studeren, hoop ik dat gij deze, mijn laatste pennevrucht, al streelt het niet in alles uw letterkundige smaak, toch wel zult genieten, zonder uw tegenzin er voor te tonen.

Vertrouwende dat ook dit deeltje dezelfde ontvangst van u zal genieten als de vorige.

DE SCHRIJVER.

Op de dood van L. Wepener. Kommandant in het Vrijstaatse leger.

Dapp're Wepener is gevallen,
 Onvergeet'lik is de slag,
 Trouwe Held van 's Vrijstaats vlag,
 Die om deugd, om moed en kracht,
 Wordt ook tans betreurd door allen.
 Als kristen in zijn hart, als held in al zijn daden,
 Als steunpunt voor de staat, werd hij met roem beladen,
 Wordt om zijn vroege dood, door iedereen betreurd,
 En met penseel en pen, vergetelheid ontscheurd.

Moed ontzongk zijn tochtgenoten,
 Toen die onversaagde held
 Onder 't woeste krijgsgeweld,
 Bij de doden werd geteld,
 Die daar lagen op het veld,
 Door een kogel wreed doorschoten.
 Aan de voet der hoge krans, die de bergtop steil omgeeft,
 En in de Kaffertaal, de naam van Thaba Bosigo heeft, -
 Daar, daar viel die held ter neder, daar ontvlood zijn geest aan 't stof,
 Daar werd ook zijn roem bezegeld voor het nageslacht, met lof.

‘Voorwaarts broeders, zonder vrezen
 Op de wrede Kaffer aan
 Laat uw moed u niet ontgaan.
 Bij het zien dier steile paân.
 Toont dat gij hen kunt verslaan,
 Als uw vaad'ren deên voor dezen.’

Zo sprak onze dapp're held, ook met de dood voor ogen,
 En klom de bergkrans op, hoe ook de kogels vlogen,
 Hoe assegaai en pijl ook snorden om hem heen,
 Hij kende gene vrees, en deed zijn plicht alleen.

Voorwaarts trok die held der dapp'ren,
 Aan het hoofd van zijnen stoet,
 En 't roofzuchtige gebroed,
 Vuige lafaards zonder moed,
 Vluchtten toen met alle spoed,
 Waar hij 's Vrijstaats vaan liet wapp'ren.

Dan.... ach! wie kent het lot dat staag de mens bedreigt!
 Toen dicht bij 's vijands wal de held ternederzigt,
 Getroffen door het lood, viel Wepener daar ter neer
 En weldra klonk 't geroep: onz' hoofdman is niet meer!

O! hoe schrik'lik was die tijding,
 Dapp're Wepener is gedood,
 's Vijands onverbidd'lik lood,
 Trof de held, zo goed als groot,
 Doch zijn roem, het heeft geen nood,
 Strekk' zijn nakroost tot verblijding.

Niet in 't vluchten voor de vijand, maar in 't hevigst oorlogsvuur,
 Heeft de Held zijn roem vereeuwigd in het smartlik stervensuur.
 Vlecht zijn roem dan lauwerkronen, volgt zijn edel streven na,
 Dat het u ten voorbeeld strekke, zonen van Zuid-Afrika.

April 1866.

Sta pal.

**('n Woord van bemoediging voor de heer W.P. Schreiner, in 1898
Premier van de Kaapkolonie, in zijn strijd tegen de Rhodes-kliek en
Jingo's).**

Sta pal! Heer Schreiner, sta maar pal,
En druk uw rug tegen de wal,
 Dan kan men u niets maken;
Al wijst de Jingo u zijn vuist,
Die vuist is pap gelijk een puist,
 En vol onreine zaken.

Is dat nu Engels' politiek,
Hetgeen de lose Jingo-kliek,
 Aan ons hier wijs wil maken?
Voorwaar, dan is in Engeland,
De soep maar duchtig aangebrand,
 In politieke zaken!

Als men de man van Groote Schuur
Ons als een politiek figuur
 Van waarde voor wil houden,
Dan is hij, die de weegschaal houdt
Van 't Engels recht, wis zwak en oud,
 Of anders erg verkouden.

Sta pal! sta pal! en geef niet in,
Hij die volhardt, zal zeker win',
 Hoe 't hem moog tegenlopen.
Wij hebben 't recht aan onze zij,
De vijand ziet het recht voorbij,
 Waarop kan hij dan hopen?....

Gij zijt de leider van ons Volk,
 Gij zijt toch van ons recht de tolk,
 Wat er ook moog' gebeuren:
 Gij zult de zaak van eerlikheid,
 Al is het ook vol bitt're strijd,
 Nooit hoeven te betreuren.

De Jingo met zijn hard geschreeuw,
 Is lang nog niet de Britse Leeuw,
 Daar kan men wel op zweren;
 Ik durf er wis voor in te staan,
 Hij 's slechts een soort van baviaan,
 Die 't brullen wil proberen.

Maak u dus niet voor hem bevreesd,
 Hij is een niet gevaarlik beest,
 Dat niemand veel kan schaden;
 Als hij een vuist ziet of geweer,
 Dan maakt hij zomaar rechts-om-keer,
 Te meer, als 't is geladen.

Hij zingt wel 'Rule Britannia',
 En spreekt van fair-play, voor en na,
 Maar wil het niet betrachten.
 Zijn eigen ik gaat steeds vooraan,
 Al 't and're moet ten achter staan,
 En naar believen wachten.

Vrees dus maar niet voor hun geschreeuw,
 Zij zijn de spot van onze eeuw,
 En kunnen u niet deren,
 't Is zeker dat geen ware Brit,
 Die slechts een grein verstand bezit,
 Hen als iets groots zal eren.

't Is waar, ons aantal is niet groot,
 Maar eendracht buigt zich in geen nood,
 Noch vreest het duizendtallen.
 Wij strijden voor ons Volksbestaan,
 En moeten wij ten ondergaan:
 Wij zullen eerlik vallen.

Maar bukken zullen wij ons niet,
 Schoon ook een Judas ons verliet,
 En tegen ons gaat strijden.
 Wij vragen u slechts, vol te hou',
 En om ons troepje, klein maar trouw,
 Als gids te blijven leiden.

Gij hebt de kennis en 't verstand,
 Onz' Jan staat aan uw rechterhand,
 Als raad mag nodig wezen.
 Met zulke leiders goed en groot,
 Aan 't recht getrouw in nood en dood,
 Wie zou voor Jingo's vrezen?

'n Snuifie vir Dr. Rutherford Harris.

(Na sij redevoering gehou op Newport, Engeland, op 25 Januarie 1899, oorgedruk in die Cape Times van 16 Februarie 1899).

Dokter Harris!... og man, waarom lieg jij so veel,
 En bedrieg so jouw broertjies daar ginder?...
 Die Jingo's, wat altijd die baas maar wil speel,
 Die wêreld net onder hul selwe wil deel,
 En wat hul nie het, nog van ander wil steel,
 Als niemand hul daarin verhinder.

Jij weet mos, so goed als ons selwers, hoe fel
 Jij die hals hul daar vol het geloge!
 Als iedere kluit, wat jij daar het vertel,
 Jou net maar een duim in die dikte laat swel,
 Dan het jij daar seker gebars uit jouw vel,
 En nooit weer die mense bedroge.

'n Man, wat, als jij, soveel kwaad het gedaan,
 Of seg, het jij dit soms vergete?....
 Is die bijnaam van *Cactus* jou heelmaal ontgaan,
 Het die trommel van *Grey*, voor jou glad geen bestaan,
 Of het *Doornkopse* moord nooit jouw hart nog doen slaan,
 Of wil jij daarvan niks meer wete?

Jij het met die man, wat die plan het bedag,
 Jouw kop in een mus toe gestoke,
 En het same met hom al die regte verkrag,
 Het same geknoei, en gewerk, en getrag,
 Transvaal te vernietig, net so met een slag,
 Maar dis jul daar suur opgebroke.

En nou durf jij daar so brutaal te gaan staan,
 En loutere leuens vertelle?
 Om elk, wat die naam draag van Suidafrikaan,
 Wat trouw aan sij plig, op sij regte blij staan,
 En nie met jul Jingo-troep mee wil het gaan,
 Deur laster so bitter te kwelle?

Jij verdraai al die sake wat hier is geskied,
 Moedswillig en sonder te blose:
 Jul is mos hier meesters, en wat jul gebied
 Dat moet ons maar doen, of dit reg is of niet,
 En wie daar dan klaag, of geen goed daarin siet,
 Die skel jul maar uit vir trouwlose.

Dit baat ons net niks, dat ons nou al een eeuw
 Aan Engeland trouw is geblewe;
 Al was ons gedrag so blank als die sneeuw,
 Tog hou jul maar aan met jul uilegeskreeuw,
 Dat ons dis-loyaal is, vol haat vir die *Leeuw*,
 En trag om naar vryheid te strewe.

Ons Jan, onse Leidsman, so edel en goed,
 Wat nooit die geringst' het misdrewe,
 Sij plig het gedaan met 'n eerlik gemoed,
 Wat, - hoe ook gesard deur die jingo-gebroed, -
 Steeds Engelands vlag als sij vlag het begroet,
 En naar *éénheid* bij alle blij strewe.

Ook hom het jouw tong, wat vir lastersug gloei,
 So min als die Bond, wille spare,
 Selfs 'n Leraar der kerk liet jij nie ongemoei,
 Want die waarheid wat hier van sij lippe gevloei,
 Werd skandelik deur jou daar verdraai en verknoei,
 Om lof bij jouw hoorders te gare.

Wat gee jij daarom, dat jij harte verwond,
 Wie se trouw altijd klaar is gebleke?
 Dat jij tweedrag nou kweek, waar eers eenheid bestond.
 Dat jij skeuring verwek in die band wat ons bond;
 En haatsug hier teel, wat eens Afrika's grond,
 Met trane en bloed sal doorweke?

Wat raak dit jou alles,... so lang als jij maar
 Die gebied van jouw baas kan vergrote?
 Al bestaan daar geen grond vir die minste gevaar,
 Tog roep jij, en skreeuw jij, en maak 'n misbaar;
 Of dit reg is of onreg, daar vraag jij nie naar,
 Want vir reg is jouw hart mos geslote.

Waarom?... Og, die rede ken ons al te goed,
 Ik sal dit jou reguit maar segge:
 Dit is haat, om die bron, wat jou beurs het gevoed
 Nie hoor aan jou self, maar is andermans goed,
 Wat dit suur het gekoop, meer als eens met sij bloed,
 En dit nie aan jou voete wil legge.

Nou doen jij jou bes, - waar jij kan, - in ons land
 Die vuur van die twis te ontsteke,
 Wat gaan dit jou aan, als dit eers is ontbrand?
 Jij sit mos so veilig en wel aan jou kant.
 En lag nog misskien om 'n daad, waar met skand
 Die nageslag eens van sal spreke.

Matabele Thompson.
(En De Afrikaanders Smuts en Louw).

Welke laffe Afrikaanders
 Zijn toch Dokter Smuts en Louw!
 Om zo stil en onverdroten
 t' Horen, hoe hun landgenoten,
 't Volk waaruit zij zijn gesproten,
 Word' vernederd, uitgefloten
 Door het laffe Jingo-grauw.

Vastgekluiserd op hun stoelen,
 Zat het daar, dat lieve paar,
 Met hun dicht gesloten muilen,
 Evenals twee droeve uilen,
 Die hun eigen nest bevuiten,
 En voor 't daglicht weg gaan schuilen,
 Roerloos, slaap'rig bij elkaar.

Lafaards!... gans de naam onwaardig
 Van hun edel voorgeslacht,
 Laten zij met slijk zich kronen,
 Laten zij zich bloedig honen,
 Zonder aan die boel te tonen,
 Dat nog moed in 't hart blijft wonen
 Van het Volk door hen veracht.

Wie is Matabele Thompson?...
 Waar toch komt die man vandaan?...
 Is hij soms ook een dier helden,
 Die ou Lobengula kwelden,
 In zijn land hem wetten stelden,
 Hem beroofden van zijn velden,
 En toen wreed hem deën verslaan?...

Wat toch weet die Jingo-schreeuwer
 Van ons, Afrikaanders af?...
 Dat hij zo zijn gal durft braken,
 Ons voor lafaards uit dorst maken!...
 Omdat wij in slechte zaken,
 Niet zijn afgod na gaan kwaken,
 Noch ons buigen voor zijn staf!...

Als te schreeuwen en te razen,
 Het bewijs is van een held,
 Zal die dapp're Jingo-preker,
 Alias, die kluitjes-spreker,
 Ook een held zijn, die voorzeker
 Op zal treden als een wreker
 Van zijn Natie, in het veld.

Maar men moet het mij vergeven,
 Als ik daaraan twijflen mag:
 Zulke schreeuwers, zulke mallen,
 Die zo luid hun moed uit schallen,
 - Veilig bij hun duizendtallen, -
 Zijn gewoonlik 't bangst van allen,
 Als het uur komt van de slag.

Als er, - wat de Heer verhoede! -
 Oorlog in ons land ooit komt,
 Door het woelen en het razen
 Van die echte pochersbazen,
 Wil ik wedden, dat die dwazen,
 Op de loop gaan net als hazen,
 Voordat nog de hond maar broemt.

Want die schreeuwers en die dwazen,
 Zijn voor eigen huid te bang;
 Daarvoor zullen zij wel waken,
 Dat geen kogel hen zal raken.
 Neen!... het doel waarnaar zij haken
 Is, om 't water vuil te maken,
 En dan daarin vis te vang'.

Vriendschap.

Vriendschap is de ziel van 't leven,
 Zonder vriendschap is het dood;
 Wat kan ons de Liefde geven
 Van de vriendschapstrouw ontbloot?

Liefde brengt der bloemen kelken
 Kleur, maar vriendschap geuren aan.
 Pluk de bloem, de kleur zal welken,
 Maar haar geur blijft voortbestaan.

**Aan mijn vriendin N.A.C.
(Met bloemen op haar verjaardag).**

Nedrig smeeek ik, lieve schone,
 Versmaad dit bloemenkransje niet,
 Dat uw vriend, uit ware vriendschap
 U op uw verjaardag biedt.
 ‘Mocht gij steeds gelukkig wezen,
 Dan toch is zijn hart voldaan;
 Niet zijn eigen leed of droefheid,
 Slechts uw lijden doet hem aan.
 Leef in voorspoed en in vreugde,
 Zij gezondheid steeds uw schat,
 Laat de deugd uw leidstar wezen,
 Langs uw ganse levenspad.
 Laat geen roem, geen aardse schatten,
 Pracht of weelde, hoe vol schijn,
 In dit kort', maar lieve leven,
 Slechts uw enig doelwit zijn.
 Siert de vreugd uw levenspaden,
 Strooit zij bloemen voor uw voet,
 Hef dan dankbaar 't oog naar boven,
 Zeg dan vrolik: “God is goed!”
 Drukt de tegenspoed u neder,
 Volgt hij u, op uwe paân,
 Zeg dan, “Heer! Uw wil geschiede,
 Wat Gij doet is welgedaan”.
 Wees in voorspoed altijd dankbaar,
 En in tegenspoed tevreê,
 Dan zult g' altijd vreugde smaken
 Onder 's levens wel of wee;
 Dan zult g' altoos juichen kunnen
 Onder 't bitterst levenskruis,
 En brengt ied're dag u nader
 Naar het Grote Vaderhuis.’

Brief aan mijn vriend Louis van Hogezaand, woonachtig te Amsterdam in Nederland.

Lieve Hogie! beste jongen,
 'k Voel mij weer opnieuw gedrongen
 U te tonen, hoe dat gij
 Steeds nog dierbaar zijt aan mij,
 Hoe mijn hart met waar verlangen
 Aan mijn lieve vriend blijft hangen,
 Hoeveel maal ik op een dag
 Vol met smart naar tijding wacht.
 'k Kon dan ook niet langer blijven
 Zonder u een brief te schrijven,
 U te vragen hoe 't u gaat,
 Hoe 't met uw gezondheid staat,
 En of gij nog zijt in 't leven,
 Of de geest al hebt gegeven,
 Omdat reeds een maand of wat
 Ik geen brief nog van u had;
 Nog geen tijding trof mijn oren
 Die mij iets van u deed horen.
 Zeg, wat kan de reden zijn?
 Want uw zwijgen baart mij pijn.
 Hebt gij hem ook soms vergeten
 Die gij eens uw vriend woudt heten?
 Of sluit soms ook liefdesmart
 Hogie lief, voor mij uw hart?
 Houdt haar boei u zo gekluisterd
 Dat zij vriendschap's zon verduistert?
 Of is het soms bezigheid,
 Die u schrijflust gunt, noch tijd?
 Zeg, mijn Hogie, doe mij 't horen,
 Fluister mij het zacht in d' oren,
 Ik beloof u op mijn eer,
 Ik vertel het niemand weer,

Want ik kan het niet geloven,
 Dat mij iets uw hart zal roven;
 Daartoe, (zeg mij mijn gemoed,
 Ken ik Hogie al te goed.
 Jaren mogen henen vlieten
 Nooit zal mij de dag ontschieten,
 Toen ik afscheid van u nam
 En alleen te huis weer kwam.
 'k Zal de handdruk steeds gedenken
 Die mijn vriend mij toen wou schenken;
 Voor 't uw hart in ruil verzocht,
 Was het mijne u verknocht.
 Laat mij u dan verder smeken
 Niet de vriendschapsband te breken,
 't Zij door onverschilligheid
 Of vergeten met de tijd;
 Maar blijf mij uw vriendschap schenken,
 Blijf zoveel slechts aan mij denken
 Als ik, bij het rustloos spoën
 Van de tijd, aan u zal doen.
 Met dit woord, hier afgebroken,
 Van wat anders tans gesproken.
 'k Doe u hierbij Hoogje lief,
 Weten, dat ik met uw brief,
 Ook het doosje heb ontvangen
 Met presentjes; vol verlangen
 Ben ik het bij de Heer Klisser
 In de Strandstraat, nevens Visser
 Gauw gaan halen, kort na 't eten,
 Want hij zond, - dit moet ge weten, -
 's Morgens mij een boodschap thuis,
 'k Was toen bijgeval van huis,
 Daar 'k die tijd, zo als voor dezen
 Steeds op mijn kantoor moet wezen.
 Maar mijn vrouw die nam het aan, -
 Doch laat mij nu verder gaan;
 'k Heb toen elk zijn deel gegeven,
 Zoals gij dat hadt geschreven,
 Op 't papiertje stond vermeld

Dat er op was vastgespeld.
 Twee Miss Steytler's en Miss Mostert,
 Frits, Adolf en ook Piet Koster,
 Karel Heise, - laat mij zien -
 Ook mijn vrouw, en bovendien
 Kreeg ook ik iets; die geschenken
 Zullen ons nog lang doen denken,
 Dat, hoe ver ook d' afstand gaat,
 Hogie's hart nog voor ons slaat.
 'k Hoop dus dat gij 't zult gehengen,
 Dat ik u de dank mag brengen,
 Van de vrienden in het rond,
 Die gij uw presentjes zondt.

Verder moet ik u vertellen,
 - 'k Weet gij zult van vreugde zwellen
 Als gij daar, aan Amstels boord,
 't Goede nieuws uit Kaapstad hoort, -
 Dat vriend Dolf alweer kan pronken
 Met een telg, hem pas geschonken
 Door zijn gâ, hem aangebôon
 In de vorm van een zoon.
 Wel een aapje waard te vangen,
 Fris van leden, rood van wangen,
 En dat telgje van hun schoot,
 Hoogje, is mijn naamgenoot,
 Want vriend Dolf had mij geschreven
 Of hij 't kind mijn naam mocht geven.
 Met veel vreugde zei ik ja,
 En zo werd ik peetoompa.
 Op de dag September, zeven,
 Zag hij 't eerste licht van 't leven,
 En trad als een goed begin
 Met een schreeuw de wereld in.
 En, mocht God ons 't leven sparen
 Tot het jaar weer zal verjaren,
 Dan gaan Frits, zijn huisgezin,
 M'n vrouw en ik de vroegtrein in
 Om naar Wellington te rijden,

Waar ons Wantenaar zal beiden
 Met zijn wagen en gespan,
 - 't Is recht vriendlik van die man -
 Om ons op de wijs der Boeren
 Tot aan Porterville te voeren,
 Waar vriend Dolf met blij geschal
 Onze komst verwachten zal.
 Op de vierde Januarie
 Schoppen wij daar een bombarie,
 Dat de duivel, met zijn maai,
 Op zal schrikken van 't lawaai,
 Want vriend Dolf zal dan verjaren
 En de vreugd gewis niet sparen.
 Doch, genoeg van deze zaak,
 Met mijn brief tans voortgemaakt.

Miss H.B., - twee jaar geleden -
 Mistres J. - zo heet zij heden -
 Heeft weer voor 'n dag of acht,
 Aan de Stad bezoek gebracht.
 Eens slechts, - 'k zeg dit zonder jokken -
 Kort voordat zij is vertrokken,
 Bracht zij ons, om vriendschaps duur,
 Een bezoek van één kwart uur.
 Zij verzocht ons toen ook even,
 U haar compliment te geven.

Verder nu, - mijn brief raakt vol -
 Miss M.B., tans Mistress Holl,
 Heeft, dit is des Hemels zegen
 Nu een tweede kind gekregen.
 Zo omtrent 'n jaar geleên,
 Nam de dood haar eerste heen,
 Zodat van haar beide spruiten
 Een slechts leeft, om voort te fluiten.
 't Is 'n meisje, 'n aardig kind
 Zoals men maar weinig vindt,
 Zeer subtiel en fijn geschapen,
 Zoals meest die kleine apen.

Ook kan ik u zeggen, dat
 Zij tans wonen in de Stad.
 'Leliebloem' waar menigmalen
 Gij met ons woudt henendwalen,
 Zondag 's middags, om aldaar
 'Derdemann'tje' met elkaar,
 Of wel blindemol te spelen,
 En wat verder ons kon strelen,
 'Leliebloem' is tans alleen,
 'Leliebloem' haar vreugd is heen.

Ook van B. nu iets te horen,
 Zal u mogelijk bekoren,
 Schoon ik schaars met hem verkeer,
 Want hij komt hier weinig meer,
 En wij zien niet veel elkandren,
 Maar ik hoor het toch van andren,
 Dat hij graag wil vader zijn
 Van een kindje, groot of klein.
 Om zijn dochters en zijn zonen
 Eens aan d' aard te kunnen tonen,
 Neemt hij in het zilte nat
 Met zijn vrouw nu trouw 'n bad.
 'k Hoop maar dat 't helpen zal,
 Zij het al geen negental,
 Dan bij drie of ook bij paren,
 Of met één na tal van jaren.

Hoe 't met onze 'Kamer' gaat,^{*)}
 Wenst ge wis te weten, maat,
 Doch, hoe ik 't mag overleggen,
 Veel valt daarvan niet te zeggen.
 Dit slechts, en het is ook waar,
 't Was voor ons een moeilik jaar,
 Want geen spelen kon 't verhindren
 Dat de leden gingen mindren.
 De verhoging van de prijs^{**)}

*) De Rederijkerskamer 'Aurora'.

***) Verhoging van de kontributie der leden.

Vonden velen al te wijs
 En dan, hoeveel moeilijkheden,
 Soms door traagheid van de leden
 Bij het spelen van een stuk,
 Hebben ons terneer gedrukt?
 Om nu verder nog te zwijgen
 Van de moeite in 't verkrijgen
 Van de zaal, en van 't toneel,
 Die ons telkens viel ten deel.
 Schoon wij 't wensten en begeerden,
 Moeite deden en probeerden,
 Maar er was geen denken aan
 Om dit jaar nog voort te gaan,
 En onz' werkzaamheid te sieren
 Door het jaarliks^{*)} feest te vieren
 Zoals zonder 't minst bezwaar
 Trouw gedaan is ieder jaar.
 Want bij 't einde van September
 Hoorden wij dat tot Desember
 'n Huurkontrakt was aangegaan
 En de zaal was afgestaan.
 Deze nieuwsmaar deed ons hopen
 Als een ijdele droom verlopen,
 En wij sloten droevig toen
 In September, ons seizoen.

Om mijn pen nu neer te leggen,
 Zonder u nog eerst te zeggen
 Hoe het met mijn vrouwtje gaat,
 Staat toch waarlik al te kwaad.
 Daarom laat ik u hier weten,
 Dat zij steeds nog blijft aan 't eten,
 Dat wil zeggen, als haar maag
 Op zijn tijd om spijzen vraagt,
 Doch voor nu omtrent drie weken,
 Had zij, om rechtuit te spreken,
 Gans geen trek in spijs of drank,

*) In Oktober, de maand waarin 'Aurora', opgericht was, w het jaarfeest gevierd.

Want zij was een weinig krank.
Bang, dat haar iets ergs mocht falen
Ging ik gauw de Dokter halen,
Die haar na een dag of wat,
Weer geheel in orde had.
Tans is zij weer op de benen,
Trippelt door de kamer henen,
Werkt en woelt, van nieuws af aan
Zoals zij steeds heeft gedaan.
Schrijf aan Hogie, sprak zij even,
Mij heeft hij nog niet geschreven,
Schoon ik reeds mijn plicht wel deed
En hem schreef, gelijk gij weet,
Doch als hij mij niet wil kennen,
Zal ik nooit voor hem mijn pennen
Weer verslijten, hoe vriend Hoog
Zulks ook al bedroeven moog.

Nu zal ik mijn brief maar sluiten
Om geen lafheid meer te uiten,
Die u mooglik al verveelt
En aan mij de tijd ontsteelt.
Wees gegroet dan van de vrinden,
Die uw vriendschap hier kon binden,
Van mijn vrouw en ook van mij
Want wij reek'nen ons er bij,
En wij durven zonder roemen
Ons uw trouwe vrienden noemen,
Die u uit een vol gemoed,
Hierbij roepen, 'wees gegroet!'

Jochem Groot Bohaai.

Mij naam is Joggie Groot Bohaai,
Ik woon op Stompies Baai,
Alwaar die wind die hare soms
Glad van jouw kop afwaai.

Ik 's visser daar en vang die goed
Net waar ek hul kan krij,
Want is hul eenmaal in mij net
Dan is hul mos van mij.

En so gaan dit met alles hier
En met die mense ook,
Ik fop hul waar daar kans toe is
Al kom hul met mij spook.

Ik 's vriendelik en koop hul goed,
Hul velle, wol en graan,
Maar fop hul soveel als ik kan:
'k Moet mos daarvan bestaan.

Als jul wil weet hoe ik dit doen,
Dan sal ik jul dit seg,
Maar mondjie dig, want hoor hul dit,
Dan blij hul van mij weg.

Als ik hul wol en velle weeg,
Dan trap ik op die skaal,
En koop hul van mij goed, ik laat
Driedubbel hul betaal.

Daardeur is nou mij sak gevul,
En of die boer al brom,
Sij duite sit al in mij beurs,
Ik gee daar weinig om.

Die Afrikaanders tel mij nie,
 Hul seg ik is te blouw,
 En dat mij ower-groot-mama
 Was 'n Malbaarse vrouw.

Nou gaan ik naar die Engelsman,
 Die sal met mij verkeer,
 Want sien hij net jouw sak is vol
 Dan noem hij jou, Meneer!

Daar is Kaptein van 'Brandybuik',
 Majoor van 'Porthoeveel',
 Met Korporaal van 'Wiskeytot'
 En Master 'Drogekeel'.

Die kom al daagliks in mij huis
 Om snapsies te kom drink,
 En ieder keer dat hul daar kom,
 Moet ik met hulle klink.

Nog gister het hul mij geseg,
 En ik was baje blij,
 Dat hul daar in die Parlement
 Vir mij 'n plaas sal krij.

En dat hul ook hul woord sal hou,
 Daar is ik seker van,
 Dus nooi ik hul maar dikwels hier
 En vuur hul dapper an.

Wat sal die Afrikaanders dan
 Erg op hul neuse kijk,
 Als hul mij in die Parlement
 Daar als 'n heer sien prijck.

Ik kijk hul nou al oor die kop
Als ik in mij 'landow'
Soms deur die kaapse strate rij
Met Saartjie Bol, mij vrouw.

Maar kom, ik sal maar hierbij stop,
Want ik is anders bang,
Dat die 'Knobkierie' weer sal sê
Mij stuk is al te lang.

**Die verwaande skoolmeester
of
Hoogmoed kom voor die val
('n Vertelling)**

Seg kinders, waarom moet jul tog
Jul oompie soveel kwel,
Dat hij die hele liewe dag
Jul stories moet vertel?

Denk jul miskien ik het geen werk,
Om 'k sawends kousies brei
Vir niggie Griet se eerste kind,
Skoon Koenraad nog maar vrij,

Dan het jul dit tog deerlik mis,
Kom kijk eers op die land,
Dan sal jul sien dat oompie Jan
Is heeldag bij die hand.

Als jul nog in die vere leg
 Voor dat die hane kraai,
 Dan trek Oom Jan al naar die land
 Met Klein Booi en Samaai.

Hoe hard die wind ook waaie mag,
 Hoe warm die sonnestraal,
 Oom Jan werk deur, die hele dag
 Totdat die awend daal.

Dan is die ou ook net maar moeg
 En heeltemaal gedaan,
 Dan seg hij 'dankie Liewe Heer!
 Nou kan ik huis toe gaan.'

Maar kijk, pas kom ik in die huis
 En denk om uit te rus,
 Of jul lol weer, ik moet vertel
 Al het ik niks geen lus.

Dog kom, om jul so soet nou is,
 Sal ik toegewend wees,
 En jul 'n storie gaan vertel
 Wat 'k eenmaal het gelees.

Eens kom daar in 'n vreemde stad,
 Heel ver van ons vandaan,
 'n Jonge heertjie aangestap.
 So regop als 'n haan.

Hij was so arm als vader Job,
 Skoon, ieder weet dit wis,
 Dit, als jij daarbij eerlik blij,
 Tog nooit 'n skande is.

Nou, menig burger van die stad
 Sag hom maar effe aan,
 Of was, om hij so jong nog leek
 Al ras met hom begaan.

Hij werd gevraag haas ieder dag
 Om smiddags te kom eet,
 Nou bij neef Piet, dan bij Oom Klaas
 Of hoe die mense heet.

Dog wag, als ik van burgers spreek,
 Moet jul mij wel verstaan
 Dan meen ik nie die rijkies, want
 Die kijk geen arme aan.

Maar seg ons klas van burgerlui,
 Jul weet wie ik bedoel,
 Wat selwers weet wat armoe is
 En dus vir arme voel.

Dog laat ik nou weer voort vertel,
 Waar was ik ook geblij?
 O ja, dat almaal jammer was
 Dat hij sou honger lij.

Wel, in 'n hele korte tijd,
 Het hul hom so gevoer,
 Dat onse maat skelmagtig word
 En naar die meisies loer.

Hul soek, en krij vir hom 'n pos,
 Dan kon hij wat verdien
 En so dus met sij eie hand
 In onderhoud voorsien.

Nou sal jul seker graag wil weet,
Wat vir 'n pos dit was;
Wel, veel besonders was dit nie,
Skoon juis vir hom van pas.

Hul maak hom meester in 'n skool,
Hij moes die kinders leer
Om goed te lese en te skryf
En al die dinge meer.

'Ha!' spreek hij, 'dit is juis mij saak,
'n Kolfie naar mij hand
En d' allerbeste tijdverdrijf
Vir iemand van verstand,

Want of jul dit wil glo of nie
Waarom dit te verbloem,
Daar 's weinig mense so geleerd
Als ik mijself durf noem.

Ik ken die geologika
Vanbuite op mij duim,
En weet die naam van ieder ster
Aan heel die hemelruim.

In Algebra, en rekenkuns,
Is ik 'n waar genie,
Want sonder moeite tel ik op,
Dat twee en een maak drie.

En dan in die geometrie
Gee ik mij hoof tot pand,
Dat ik 'n sirkel trekke sal
Gelijk aan 'n vierkant.

Die aardrijkskunde gee ik jou
 Nog op die kopie mee,
 Geskiedenis, die tel ik nie,
 Want dis mij A B C.

Maar al die dinge is nog niks,
 Mij grootste segepraal
 Is d' kennis die 'k alleen besit
 Van Hollands skone taal.

Neem Bilderdijk en Siegenbeek
 Ja, neem de Vries daarbij
 Of enig ander wat jij wil
 En stel hom mij op sij.

Neem meer nog, neem 'n miljoen
 Van mense bij mekaar,
 Vertoon hul 'n geskrif van mij
 Geskrijwe duid'lik, klaar,

En sien of jij een enkel vind
 Wat dit kan lees, maar goed,
 Soals ik wil, naar mij idee
 Dat hij dit lese moet.

Want weet, jij vind net weinig maar,
 Wat lese goed verstaan,
 En ik is een dier weinige
 Wat daarvoor deur kan gaan.

En skrijwe? ... noem daar een maar net,
 Wat hale kan bij mij,
 Neem alle saam van Adam's tijd,
 Voeg Moses daar ook bij.

Hul skrijwe noem ik brabbeltaal,
 Waar ik niks van versta
 Maar mijne ja, dit seg nog wat,
 Want ik skrijf Logika.'

So pog die meester lustig voort
 En denk homself 'n held,
 't Was op 'n maaltijd deur Oom Klaas
 Te sijner eer besteld.

'Ons het 'n pos vir hom gekrij,'
 So spreek die goeie man,
 'Laat ons hom daarbij ook iets gee
 Dat hom verheuge kan.'

So was dit ook, want glas op glas
 Word leeg en weder vol,
 En maak meester se hart wel blij
 Maar ook sij kop op hol.

'Hoor!' spreek Oom Klaas, 'die kêrel het
 'n Koppie op sij romp,
 Hoe kan 'n mens so veel onthou,
 Dis mos 'n hele klomp.

Let op, wat ik vir julle seg
 Die kêrel kom daar deur
 En word, pas hij 'n bietjie op,
 Misskien nog Goeverneur.'

'Nee!' spreek neef Piet, 'dit glo ik nooit,
 Die kêrel lijk 'n gek,
 'n Man wat veel verstand besit
 Draag dit nooit in sij bek.

Als alles wat hij daar vertel
 Die suiwire waarheid is,
 Dan is dit van sij nasie dom
 Om so 'n man te mis.'

Wel, Meester gaan nou naar sij skool,
 En ieder is tevreë,
 Die kinders leer net vlug en goed,
 En alles loop hom mee.

Maar let nou op, hoe dat 'n mens
 Van bose drif vervuld,
 Homself tot ongeluk kan wees.
 Deur louter eie skuld.

Pas het hij nou die pos gekrij
 Of koop vir hom 'n jas,
 Die oue, seg hij, is nie goed
 Dit sit hom nooit van pas.

En op die jas volg gouw 'n hoed
 En op die hoed 'n broek,
 Toe op die broek 'n witte hemp
 En toe 'n sije doek.

Nou is hij netjies uitgedos,
 Kompleet 'n grote heer,
 Hij gaan nou kuier langs die straat
 Maar kijk naar niemand meer.

Die duiwel van hoogmoedigheid
 Het toe in hom gevaar,
 En van die dag, was dit met hom
 Vir eens en altoos klaar.

Oom Klaas ontmoet hom in die straat
 En wil naar hom toe gaan,
 Maar hij kijk naar die ander kant
 En sien Oom Klaas nie aan.

‘Almattie!’ sê Oom Klaas meteens,
 ‘Hier is 'n ding verkeerd,
 Seg Meester! waarom groet jij nie?
 Of het jij dit verleerd?’

Maar Meester kijk net reg vooruit
 En spreek geen enkel woord.
 Toe raas Oom Klaas: ‘Vermoêrde vent!
 Het jij mij nie gehoord?’

‘Goedag meneer,’ spreek hij kortaf,
 ‘Verskoon mij vir vandaag.’
 ‘Nee!’ sê Oom Klaas, ‘n oënblik,
 Ik wil jou maar iets vraag.’

‘Nee,’ seg hij, ‘k het vandag geen tijd,’
 En wip, daar stap hij aan,
 En laat Oom Klaas - met ope mond,
 Van pure kwaadheid, - staan.

Oom Klaas draai driemaal in die rond
 En wijs hom toe sij huis,
 En loop, in plaas van naar sij werk
 So reguit weer naar huis.

Tant Letta staan net in die deur
 En was van skrik half stom,
 Toe sij haar man op daardie uur
 Naar huistoe weer sien kom.

‘Mij grutjie! Klaas, wat skeel jou tog,
 Het Joos jou soms gerij?’
 Maar Klaas sê boe nog ba tot haar
 En stap haar so verbij.

Hij smijt sij hoed neer op 'n stoel,
 So dat die bol so kraak,
 Toe skenk hij hom 'n sopie in
 Wat net maar lekker smaak.

Nou krij die ou vir eers weer lug,
 En seg toe heel kordaat:
 ‘Hoor Letta, wat ik jou sal sê,
 Want nou kan ik eers praat.

Jij neem die kinders dadelik,
 Vandag nog, uit die skool,
 Want Meester is, wat d'Engelsman
 Sou noem, 'n grote fool.

Begrijp! ik krij vir hom op straat,
 Hij kijk nie eers naar mij,
 En skoon ik nog met hom wil praat,
 Stap hij mij so verbij.

Toe hij van honger en van dors
 Het bijna gekrapeer,
 Toe was ons huis hom goed genoeg,
 Nou ken hij ons nie meer.

Maar wag, die duiwel krij vir hom
 So seker als ik leef,
 En dan sal ik net lekker lag
 Hoe meer die kêrel beef’.

Soals dit nou Oom Klaas gegaan,
So gaan dit ook neef Piet,
Want in 'n hele korte tijd,
Ken Meester hom ook niet.

Hij soek hom ander vriende op,
Meer heertjies, aan die swier,
Wat werk net als die nood hul dwing,
Maar leef vir hul plesier.

Meneertjies, in hul eie oog
Die eerste van die land,
En helde bij 'n volle fles,
Met kaarte in die hand,

Maar wat, waar 't mensewaarde geld
En nie slegs menseskijn,
Nie nutter vir die Maatskappij
Als waterbelle sijn.

Die vriendjies word hom toe getrouw,
Hul gaan met hom steeds mee
Van dat hij smôrens wandel gaan
Tot sawends op die spreek.

Hul prijs hom, en dit maak hom trots
Hij ken homself nie meer,
Natuurlik, omdat hij hul goed
Op bittertjies trakteer.

Hul seg: 'n Man so groot geleerd,
Met so 'n slimme kop,
Die moet hom maar parmantig hou,
Dan klim hij gouwer op.'

Hul seg: 'al wat jij nog makeer,
 Dis net 'n tietel maar,
 En die geef ons jou dadelik,
 Dan is jij somaar klaar.

Jij sal nou van die oënblik,
 Meneer *Professor* sijn,
 En voor ons jou die tietel gee,
 Trakteer jij ons op wijn.'

'Heel goed,' seg Meester, 'dis 'n woord,
 Kom saam naar die hotel,
 Dan sal jul sien, hoe ik trakteer,
 Nou is ik mos 'n swell.

Ik groet vir Piet of Klaas nie meer,
 Als ik hul nou ontmoet,
 Hul is nou ver benede mij,
 Die arme domme goed.

Want mense wat nie goed kan lees,
 En nouliks skrijwe kan.
 Daar kan ik tog nie mee verkeer.
 Wat seg julle daarvan?'

'Dis waar!' roep Hein en Toni uit,
 'Ons kijk hul selfs nie aan,
 Maar kom! ... laat ons, voor ons vergeet
 Naar die hotel toe gaan.'

Nou loop hul almaal op 'n draf
 Naar Albert se hotel,
 Wat ook 'n vrind van Meester was,
 Waarom? begriip jul wel.

Daar staan 'n grote tafel klaar,
 Vir sewe man gedek,
 Waarvan die geur van spijs en drank
 Hul in die neuse trek.

‘Kom vrinde!’ spreek ou Meester luid,
 ‘Jul val maar daadlik aan,
 En *mind you go not* weg van hier
 Voor alles is gedaan.

I speak you now in English toe
 Sodat *you all can see*
That it not heel gemakk'lik val,
To find a man like me.

I have toe *I* gekom het hier
 Niks van die taal geken,
 En nou denk ieder wat mij hoor
 Dat ik 'n Rooinek ben.

I thank you nogmaals *that you* mij
 Professor het gemaak,
And hope nou dat die kos en drank
You all mag lekker smaak.’

‘Hoera! Professor leef nog lang!’
 So klink dit als een stem,
 ‘Leef langer, als dit moontlik is
 Als ou Methusalem!’

Nou skenk hul al die glase vol
 En doop toe vir die grap
 Die Meester goed met wijn en bier
 Tot die Professorskap.

Hul til toe met vereende krag,
 Professor van die grond,
 En draag op hulle skouers nou
 Hom deur die saal mooi rond.

Maar toe hul bij die tafel kom,
 Daar glip die een se voet.
 Hij val, en trek Professor mee
 Met heel die vrindestoet.

En hul rol almaal deurmekaar,
 Als bolle op die grond,
 En lag dat dit so skater, en
 Skop net maar in die rond.

Maar Meester sien of hoor dit nie,
 Hij het hom erg beseer,
 En dra was al hul vrolikheid
 In bitter leed verkeer.

Want toe hij van hul skouers glij,
 Toe val hij met sij kop
 Net in 'n porseleine kom
 Nog vol met 'oxtail' sop.

Sij kop stamp, kraks! so op die boom
 En glip daar toe deur heen,
 Die skerwe snij sij nek aan stuk
 Tot halfweg op die been.

Hul tel hom van die grond nou op,
 Nog slapper als 'n aal,
 En leg hom op die sofa neer
 En gaan die dokter haal.

Die Dokter kom, hij skud sij kop
 En seg: 'dit is heel erg,
 Die halwe been is deurgesnij,
 Tot bijna op die merg.

Gelukkig dat sij gorrelpijp,
 So goed het vrijgeloop,
 Want het die skerf dit afgesnij,
 Dan was daar niks geen hoop.'

Hij ondersoek hom verder nog,
 Dog roep opeens vol skrik:
 'O Eskulaap! die man se kop,
 Is taaier nog als blik.

Die een kant is glad ingedruk,
 En d' ander kant gekraak,
 Dat kos hom wis 'n goeie duit
 Als ik dit reg moet maak.'

Hij was sij kop toe met asijn,
 En steek die Eaudeloes
 Hom met 'n lepel in sij neus,
 Tot Meester daarvan hoes.

En denk eers! toe hij bij weer kom,
 Wat hij die eerste vraag?
 'n Bittertjie!... hij had so'n dors
 En pijn ook op sij maag.

Hul skenk hom een, hij drink dit uit
 En voel hom somaar sterk,
 Sodat die dokter kon begin
 Om met sij kop te werk.

Hij stop die barste in sij kop
Mooi toe met heuningwas,
En werk sij nek wat stukkend is,
Met silwerdraad weer vas.

Sij vrinde bring hom toe naar huis,
En leg hom daar op bed,
Maar hul gaan weer naar die hotel
En vier daar verder pret.

Hul denk nie meer om Meester nie,
Maar drink net dapper deur,
Totdat hul neuse op die end
Was nes die wijn van kleur.

Dog Meester leg daar op sij bed
Te kreune van die pijn,
Terwijl hul hom gedurig laaf
Met water en asijn.

Die dokter kom hom ieder dag
Van twee- tot driemaal sien
Of hij alreeds die hoekie om,
Of beter is misskien.

Hij gee hom alles wat hij weet
En is ten einde raad,
Dog kijk, die spreekwoord blij maar waar
Dat 'onkruid nooit vergaat'.

Want na sowat drie weke tijd
Loop Meester al weer rond,
Sij keel was heelmaal vas gegroei
Sij kop was ook gesond.

Die enigste wat hij nog voel
 En wat hom angs verwek,
 Is dat sij hoof so lig soms word,
 En slapheid in sij nek.

Die dokter seg: 'Uw nek is niks,
 Die kan gerus so blij
 Dis mos 'n senuwee maar, wat
 Die skerf het afgesnij.'

'Net van sij kop.' Tog spijt dit hom
 Want al wat hij kan sê
 Is dat hij nooit, soals voorheen
 Dit tot sij wil sal hê.

Want toe sij kop gebarste is,
 Toe het daar, net als stroop,
 'n Hele boel, - hij glo een pond,
 Aan harsings uitgeloopt.

Sij kop was aan die binnekant
 Net als 'n glase bol,
 Wat half met water is gevul,
 Die ander helf was hol.

En wat nou sij verstand betref,
 Ofskoon nie heelmaal mal,
 Sal dit tog nooit so goed meer wees,
 Als voor hij het geval.

'Dit is 'n leuen!' - skreeuw hij uit,
 En wil die Dokter slaan,
 Maar die seg: 'Ja, ik wis dit wel,
 Dat dit nou so sou gaan.

Jij maak jou al te driftig, man,
 Dit is volstrek nie goed,
 Dit skud jou harsings deurmekaar
 En jaag gal in die bloed.

Als jii mij raad nie volge wil,
 Maak dan jou self maar reg,
 Maar kijk of dit nie sal gebeur
 Net als ik jou nou seg.

Jij kan nou hier gesond so staan,
 En sterk soals 'n stier,
 En paf! nog binne een minuut
 So dood wees als 'n pier.

Sorg dus dat jij nooit driftig word,
 Dit maak ik jou bekend,
 Want word jij dit, dan seg ik jou,
 Maak gouw jouw testament.'

Die Dokter gaan nou naar sij huis,
 En Meester aan sij werk,
 Want buiten sij lighoofdigheid
 Was hij weer fris en sterk.

Sij vrindjies seek hom nou weer op,
 Hij doen weer alles mee,
 Dis uit die skool naar die hotel,
 En sawends op die spree.

So gaan dit ieder nuwe dag,
 Maar weer van vore aan,
 Hul werk maar als hul werke moet
 En nie op spree kan gaan.

Want Meester was heel in sij skik
Als hul hom vlei en roem,
En hom waar hul hom ook ontmoet,
‘Meneer Professor’ noem.

Hij gaan nou in die krante skrijf,
Om tog maar slim te heet,
Ofskoon hij soms oor dinge skrijf,
Waar hij geen sier van weet.

En spreek hom iemand teë, kijk,
Dan word hij tog so kwaad
Dat hij van drif en nijdigheid
Soms neerval op die straat.

Dan skrijf hij net maar links en regs
Wat in sij harsings kom,
Die beste mense noem hij sleg,
Die wijste noem hij dom.

Sij vrinde dan, in plaas van hom
Daar teë in te gaan,
Doen juis nou net heel andersom
En por hom nog meer aan.

Hul denk om sij gesondheid nie,
Nog om sij lege kop,
Hul denk net om sij dinnertjies
En om 'n lekker dop.

So het die sake aangegaan,
Sowat 'n maand of tien,
Toe daar 'n snaakse ding gebeur
Soals jul straks sal sien.

Eens gaan hij op 'n awend uit,
Met heel sij vrindetal,
Hij sou naar die komedie gaan,
Maar gaan eers naar 'n bal.

Hij dans en spring daar goed in d' rond.
En steek daar dop op dop
En was, toe hij van daar sou gaan
Mooi halfweg hoenderkop.

Toe hij bij die komedie kom,
Is dit al bijna uit;
Hul speel al reeds die laaste stuk,
Waarmee hul sou besluit.

Hij had dus nie genoeg gesien,
Dat hij kon oordeel vel,
Maar om te toon hoe slim hij is,
Wil hij tog wat vertel.

Hij skryf 'n stuk dan in die krant,
Maar alles was verkeerd
Wat goed was, word daar sleg genoem,
Wat sleg was word geëerd.

Dit kan die lede nie verdraag,
Hul pak hom daarvoor aan
En skryf 'n stuk om aan te toon
Hoe dit het toegegaan.

Hul noem hom punt vir puntjie op
En seg hom kort en goed,
Als hij nie waarheid spreke kan,
Hij liewer swijge moet.

Die Meester spring, toe hij dit lees,
 Van kwaadheid somaar op,
 En trek - van pure ergernis -
 Sij hare uit sij kop.

‘Die domme esels!’ roep hij uit,
 ‘Maar wag, ik krij hul weer,
 Ik sal hul met mij logika ...’
 Maar paf! .. daar val hij neer.

Dit was soals die Dokter sê,
 Sij gal slaan in sij bloed,
 En als hij nie sij drif beheers
 Gaan dit met hom nooit goed.

Dis klaar met hom, sê Dokter nou,
 Hij is daarheen gegaan,
 Hij's dood net als 'n dooie pier,
 Wat nooit weer op sal staan.

Die nuws dat Meester nie meer is,
 Vlieg spoedig deur die stad,
 En ieder loop nou naar sij huis, -
 Wat goeie bene had.

Sij vrinde storm ook huilend in
 En maak 'n groot misbaar,
 't Verloor van sulk 'n dierbaar vrind
 Was hul tog al te swaar.

Hul denk nou om sij dinners, og!
 En ween toe als om strijd,
 En O! ... die lekker bittertjies
 Is hulle nou ook kwijt.

Waar sal hul nou dan sawends gaan,
 Hij wat so goed, so teer,
 Hul het gehou steeds bij mekaar.
 Die vrind was tans nie meer.

Daar dit tog te vervelend word,
 Die snotter en gesnuit,
 Vraag hul die Dokter, heen te gaan,
 Of liewer, jaag hul uit.

Daarop grijp hij sij hoed en stok,
 En sluit die kamer toe,
 En skoon mens hom al vraag, 'waarom?'
 Hij seg net bâ nog boe.

Hij loop naar sij kollegas eers
 Toe naar die Magistraat,
 Versoek hul, met hom mee te gaan
 En vraag om hulp en raad.

Hij doen hul 'n getrouw verhaal
 Van wat daar het gebeur,
 Hoe dat die skedel van die man
 Het deur die val geskeur.

Hoe toe sij harsings voor die helf
 Daar uitgelope was,
 En hoe hij hom gewaarskuw het
 Om goed tog op te pas.

Want dat sij gal daarin sou loop
 Als hij hom driftig maak,
 Dat hij hom dus bedoord moes hou
 En vir homself moes waak.

Maar dat die kêrel, eiewijs,
 Hom nie het wil laat raân
 En dit homself te wijte het
 Dat hij is dood gegaan.

Hij is dus seker, dat sij kop,
 Wat leeg was deur die val,
 Tot barstens toe nou is gevuld
 Met niks als louter gal.

‘Dit is 'n wonderlik geval,’
 Spreek hierop Dokter Prett,
 ‘Die man moet ons nie laat begraaf,
 Maar op sterk water set.’

‘Dit denk ik ook,’ seg Dokter Salf,
 (Die Meester eens genas)
 ‘Ons steek hom in 'n grote fles,
 En sit hom in 'n kas.’

‘Ons is dit aan die kuns verplig,’
 Spreek Dokter Pillegeur,
 ‘Want 'n geval aan dit gelijk,
 Sal nimmer weer gebeur.’

Die Magistraat stem dadelik
 Met al die dokters saam
 En gee hul daar 'n volmag toe
 Bekragtig deur sij naam.

Hul koop toe gouw 'n glase fles
 Waar Meester in kon gaan,
 Met huid en haar soals hij was
 En regop in kon staan.

Hul vul dit toe met spiritus,
Of liever wijngees, op,
En steek hom eers 'n koperdraad
Van bowe deur sij kop.

Die draadjie seg hul, was maar net
Om hom regop te hou,
Want dat hij anders in die fles
Naar onder sinke sou.

Toe laat hul met versigtigheid
Soals die kuns hul leer,
Die koue lijk van Meestertjie
Sag in die fles ter neer.

Hul steek die draad nou deur die prop
En maak dit stewig vas,
Trek osseblase daaromheen
En smeer dit toe met was.

Hul voer die fles versigtig nou
Naar die Museum heen
En plaas dit in 'n glase kas
Te kijk vir iedereen.

Selfs toe die skrywer sij verhaal
Daar in sij dagboek skreef,
Toe staan hij daar reeds menig jaar
Kompleet nog of hij leef.

En moelik als een van jul
Ooit naar die stad mag gaan,
Dan sal hij seker in die fles
Die Meester nog sien staan.

Dus kinders, kan jul hieruit sien:
 Geleerdheid is soms skijn,
 'n Mens kan van veel dinge weet,
 En tog 'n domoor sijn.

Roem daarom op jul kennis nooit
 Hij 's dom, wat so iets doet,
 Wees nederig, al weet jul veel,
 Want dan eers is jul goed.

Aan mijn vrienden op nieuwjaar.

Ik wens u met het Nieuwejaar
 Geluk en zegen allegaar,
 Maar is het zo bepaald,
 Dat tegenspoed u wacht en pijn,
 Dan wens ik dat het kort mag zijn
 En vrede weer met zonneshijn
 Op al uw wegen straalt.

Aan de nagedachtenis van mijn geliefde vriend Dr. S.J. Krige. (Plotseling overleden op 7 julie 1914).

Zes maanden? ja, zes maanden al
 Mis 'k uit mijn vriendekring
 Het blij gezicht, de gulle lach
 Van hem, mijn lieveling!

Zes maanden, ja, zes maanden reeds
Heeft hem de wrede dood
Hier plots'ling van mij weggeroofd,
En rust hij in de schoot

Der moederaarde, stil en zacht
Op Stellenbossche grond,
Waar hij zijn eerste jaren sleet
En tans zijn rustplaats vond.

God nam hem van zijn arbeidsveld,
Zo nuttig; ach! daarheen
En liet mij met mijn treurend hart
Alleen; zo gans alleen!

Ach, wat is 't leven tans voor mij,
Nu ik hem missen moet!
Met hem verdween mijn levenslust,
Zowel als kracht en moed.

Geen vrolik groen bloeit op mijn weg,
Slechts dorheid dekt mijn schreên,
En waar ik mij ook henen wend,
Is 't leegte om mij heen.

Ik mis hem, als de morgenstond
Mij uit mijn sluim'ring wekt;
Ik mis hem, als de avond weer
Mij met zijn sluier dekt.

Ik vraag mijzelf wel honderdmaal,
Wat kan? wat kan 't toch zijn,
Dat ik hem zo heb lief gehad,
In vreugd' zowel als pijn?

't Was wis zijn goed, zijn edel hart
Dat weldeed waar het kon
Aan rijk en arm, aan wit en zwart,
Gelijk de lieve Zon.

Geen mens toch zond hij ongetroost
Of zonder hulp daarheen,
Hij had voor elk een goedig woord
En hulpe ook meteen.

En was er al een Farizeer,
In eigen oog zelf rein,
Die zwarte vlekken aan hem vond,
Dan was het toch maar klein;

Zo nietig, dat hij weer met haast
De steen, reeds opgevat
Om naar zijn hoofd te slingeren,
Als hij er kans toe had,

Met veel berouw weer van zich wierp,
Waar Jezus' liefdestem
Hem zei: zijt gij van schuld zelf rein,
Werp dan die steen op hem.

Wat feilen hij ook heeft gehad,
Of zonden hier begaan,
Zij zijn gedekt wis door al 't goed
Dat hij hier heeft gedaan.

Hij was ook mens, als gij en ik,
En naar het hoogst gebod
Behoort het oordeel niet aan ons,
Maar aan ons aller God!

Hij, die zijn naam uit boze lust
 Of lastertaal dus schendt,
 Heeft wis geen krist'lik hart in 't lijf,
 Of heeft hem nooit gekend.

Hij was voor mij een beste vriend,
 Ik heb hem lief gehad, -
 Nu is hij weg; en eenzaam volg
 Ik tans mijn levenspad.
 Januarie 1915.

**Gelukwens aan zijn ed. President M.T. Steyn.
 (Telegram op zijn verjaardag, 2 Oktober 1915).**

Geluk! O Edele President,
 Moog God u vele jaren,
 Tot zegen voor ons land en volk,
 Nog in het leven sparen.

**Aan mijn lieve en onvergetelike vrouw, Nanet, Albertine Brink geb:
 Combrink.
 (Gestorven 18 Junie 1915).**

Ach! hoe eenzaam en ellendig
 Is het leven tans voor mij,
 Sedert gij, mijn trouwe gade
 Weggerukt werdt van mijn zij.

Ja, ik mis u, van het morgen-
Licht hier door mijn venster straalt,
Tot de dag weer, - ach zo droevig,
Is ter kimme neergedaald.

Waar ik ook al rond mag dolen,
Blijft uw beelt'nis steeds bij mij,
En bij al mijn leed en zorgen
Zweeft gij troostend aan mijn zij.

Ach! hoe zwaar toch viel mij 't scheiden
Toen gij van mij heen moest gaan,
En na vijf en veertig jaren
Ik verlaten hier moest staan.

Kan ik ooit de zorg vergeten,
Die gij voor mijn welzijn hadt,
En waarvoor ge eigen pijnen,
Eigen lijden zelfs vergat?

Neen! ik kan u niet vergeten,
En mijn wens blijft elke dag,
Dat ik spoedig aan uw zijde
In het graf ook rusten mag.

Dat ik 't leven met zijn zorgen,
Met zijn droefheid, leed en strijd
Spoedig ook maar mag verruilen
Voor de stille eeuwigheid.

Nov. 1915.

**Aan mijn vriend J.C.K.
(Bij zijn herkiezing als Diaken).**

Zo zijt gij dan alweer gekozen
 Om als Diaken te ageer,
 En als een wacht op Zions-muren
 Te waken voor de ware leer,
 En alle zondaars die gaan dwalen
 Van af die weg weer te bekeer
 Alsook, om voor de kas te waken
 En nog veel andre plichten meer.

Ik wil mijn hulde u dus brengen,
 Saam met de wens, dat gij nog lang
 Uw plichten moogt getrouw vervullen
 En nooit bevreesd moogt zijn of bang,
 Om zelfs de boze, trots zijn streken,
 De vliegen van de neus te vang';
 Dat gij steeds naar de preek moogt luistren,
 Ook hard moogt schreeuwen bij 't gezang,
 En eenmaal in de dienst zelfs stijgen
 Tot aan der ouderlingen rang.

Aan mijn onvergetelike vriend Dr. S.J. Krige.

Weer heeft de koude dood een offer opgeëist,
 En in mijn oude hart een wonde diep geslagen;
 En zag ik in dit jaar mijn zo geliefde vriend,
 Nog in zijn volle kracht, ten grave heen gedragen.

Ik mis hem al te zeer; het leven, elke dag,
 Schijnt mij meer ledig toe; ik zal hem steeds bewenen,
 Tot eindelijk ook het uur van heengaan voor mij slaat,
 De moederaard ons stof voor altijd zal verenigen.
 1914.

Toast op het jaarfeest van de rederijderskamer 'Aurora.'

Vrienden, kom en klink met mij,
 Op 'Aurora' drinken wij!
 Dat haar naam, - trots tegenspoeden, -
 Lang mag leven en bestaan,
 En haar zinspreuk, haar moog' hoeden,
 Dat zij nooit te niet mag gaan.
 Dat de ijver al onz' harten
 Vullen mag met heilig vuur
 Om het wiss'lend lot te tarten
 Door volharding op den duur,
 Vul dan ijver voor Aurora,
 Steeds de harten van een elk,
 Net als ik uit deze wijnfles
 Vul mijn leeg gedronken kelk.
 Laat geen lafheid en geen traagheid
 Onze ijver ooit verdoven,
 Want door onvermoeide vlijt slechts
 Komt men alles eens te boven.

**Verjaarswens aan mijn vriend Dr. S.J. Krige.
(8 April 1905).**

Waarde Dokter, gun mij heden
 Ook mijn wensen en gebeden
 U te wijden op deez' dag,
 Waarop u het daglicht zag.
 Mocht de Hemel nog veel jaren
 U voor ons in 't leven sparen,
 En behoên voor smart en druk,
 En zijn zegen en geluk,
 Waar uw pad ook al mocht leiden,
 Mild'lik om u henen spreiden,
 En u, gans bevrijd van pijn,
 Tot uw eind' gezond steeds zijn.

Daarbij wil ik ook nog wensen,
 Als gewis veel and're mensen,
 Dat de zegen uit den Hoge
 Op uw werk hier rusten moge,
 Esculapius' grote zoon,
 Die uw kunst, - zo edel, schoon, -
 Oefent, om uit onze lijven
 Al de kwalen te verdrijven
 Die, - helaas! maar al te veel, -
 Vallen ons op aard' ten deel.
 Want, van kop tot voetzolen
 Liggen kwalen soms verholen,
 Ongevoeld, maar toch bereid
 Uit te breken op hun tijd.
 Voortgeteeld zo in den stillen
 Door mikroben en bacillen,
 En nog meer van zulk gebroed
 Zetelend in vlees en bloed,

Die door d' ad'ren voort gaan stromen
Waaruit dan de koortsen komen,
Klier-gezwellen, etterzweren,
Zwammen, groter soms dan peren,
Die aan oorlel of aan nek
Hangen, of op and're plek;
Longontstekings, leverkwalen,
Stenen, die gij soms moet halen
Uit de blaas, zowel als gal, -
Ja, ik weet niet waaruit al,
En nog veel meer aartsgebreken,
Waar ik nu niet van wil spreken,
Waar we weinig ook van weten,
Waar ze kwellen, hoe ze heten,
Zoals rumatiek en pootje,
Zinkings, en dat hele zoodje,
Krampen die ons 't arme lijf
Nu eens slap maken, dan stijf,
Met nog veel meer and're kwalen,
Al te veel om aan te halen,
Maar die gij, o knappe vent,
Alle op uw duimpje kent,
En met mes en medicijnen
Spoedig weet te doen verdwijnen
En weet op de vlucht te jagen
Uit het lijf van hen die klagen.
Ga dus voort, in naam des Heren,
Om het mensdom te kureren
En van kwalen te ontslaan,
Hier door Adams val ontstaan.
Mocht het dikwels u dan lukken
Maag're Hein, zijn prooi t' ontrukken,
Die hij, - enkel om de kwalen -
Voor z'n tijd, hier weg wil halen
Zodat hij, teleurgesteld
Voor u ruimen moet het veld.

Aan Dr. S.J. Krige.
(Toen de influenza mij beet had).

Waarde Dokter, 'k moet u zeggen
 Dat ik mij vervlaks verveel,
 Door zo lang in bed te leggen,
 Met die lappen om mijn keel.

Daarbij ook nog drankjes drinken,
 Die de apotheker brouwt,
 En die in mijn lijf rinkinken,
 Of ou Joost daar kermis houdt.

Influenza 's een besoeking,
 Waar de Satan ons mee plaagt
 En verdient wel die vervloeking,
 Waar ou Paulus van gewaagt.

Snot en slijm en vuile magen,
 Worden door zijn boze hand,
 Slechts tot martelen en plagen,
 In ons arme lijf geplant.

Daarbij slaat die Donnerwetter,
 Als met hamers, - tot vermaak, -
 Ons het kopbeen half te pletter,
 Of hij okkernoten kraakt,

Om nog van ons lijf te zwijgen,
 Dat hij, ach, wel bont en blauw
 Knijpt; waar hij het beet kan krijgen,
 Dat je lam soms wordt en flauw.

Ach, ons Volk in vroeger dagen,
 Heeft, - bij al zijn and're leed, -
 Nooit van d' influenza-plagen
 Met zijn pijnen, afgeweet.

Ja, men werd toen ook verkouden:
 Spoog zijn slijm, en snoot zijn snot:
 Maar, wie daarvoor 't bed ging houden,
 Werd door iedereen bespot.

'k Zou graag weten, wie die plagen,
 - Zo ellendig en beroerd,
 Dat geen Job ze graag zou dragen, -
 In ons land heeft ingevoerd.

Vele nachten, vele dagen,
 Heb ik dus gepeinsd, gedacht,
 Hoe die lastigste der plagen,
 O'er ons Volk hier werd gebracht.

Zo lag 'k weer een avond neder
 Op mijn bed, van 't lijden moe,
 Toen de slaapgod - steeds zo teder, -
 Kwam, en sloot mij d' ogen toe.

'k Zag toen in mijn mijm'rend dromen,
 Eerst, heel zacht een wolk verrijs
 En uit een gestalte komen,
 Lang en mager, oud en grijs;

Al de korte stoppel-haren,
 Die daar groeiden op mijn kop,
 Rezen, - of zij pennen waren, -
 Puur van angst en vrees toen op.

‘Wie toch zijt ge?’ - vroeg ik bevend, -
 ‘Een gezant van 't doderijk?....
 Of een menseziel, die levend
 In de nacht nog rond komt kijk?’

‘Ja! ik kom van 't rijk der schimmen,
 Diep, heel diep uit Pluto's staat,
 Eventjes naar boven klimmen,
 Om te zien hoe het hier gaat.’

‘Hoe toch was je naam dan vroeger,
 Toen je nog op aarde was,
 Eer je, arme, oude zwoeger,
 Bent naar Pluto's rijk verkas?’

‘Adr'an Louw;... doch wacht eens even,
 'k Had er nog een spotnaam bij;
 Om mijn magerheid gegeven,
 “*Droogriem*” noemde elkeen mij.’

‘Zeg mij dan, ou spoke-ridder,
 Heb je in jouw tijd misschien,
 Dingen slecht, om van te sidder,
 Op de wereld toen gezien?’

‘Ja gewis! ... jou apejongen,
 Veel, zeer veel, - is er gebeurd,
 Sinds ik hier heb rondgesprongen
 Waar toen niets van werd bespeurd.

Alle soorten van vermaken,
 En verbeet'rings, wat niet al,
 En bij al die gekke zaken,
 Ook nog ziekten zonder tal!’

‘Kon je in het rijk der schimmen
 Weten wat hier werd gedaan?
 Uit je duist're grafstee klimmen,
 En ons hand'len gadeslaan?’

‘Zeker! al de wisselingen
 Van dit leven, kennen wij;
 Want zij gaan in toverkringen,
 Voor ons geestes-oog voorbij!’

‘Zeg mij dan, ach, zeg mij zeker,
 Wie met Satan in verband,
 Toch die influenza-beker
 Uitgestort heeft op ons land!’

‘Mens... van nog maar weinig dagen,
 Weet: ons Volk, in vroeger tijd,
 Kende niet een kwart der plagen,
 Waar het tans zoveel aan lijdt.

Maar sinds hier die snaakste Nasie
 Zich gevest heeft, door zijn macht,
 Heeft die drommelse pakkasie
 Al die kwalen hier gebracht;

Een daarvan had met die drommel
 Toen zo'n soort kontrakt gemaakt,
 En was met een blikken trommel,
 In de nacht aan wal geraakt.

Daarin waren alle zaden,
 Zo's hij zei, van elke plant,
 Die hij toen op alle paden,
 Rond ging strooien door ons land.

't Zaad schoot op in weinig dagen,
 Maar in plaats van bloem en blad,
 Bracht het ziekten slechts en plagen
 Over land en Volk en stad.

Een der vruchten, door de zaden
 Uit die trommel, ook gedraag,
 Zweeft nu rond op al onz' paden,
 Als de influenza-plaag.'

Na die woorden, uitgesproken,
 Zonk ou Droogriem's schimme weer,
 Zoals steeds gebeurt met spoken,
 In zijn grafkuil ijlings neer.

'k Zag nog slechts een donker wolkje
 Dat voorbij het maanlicht vloog,
 Als een vleermuis schuw en somber -
 Toen verdween het uit 't oog.
 1907.

**Aan de nagedachtenis van mijn oude trouwe vriend P. Koster.
 (Gestorven 16 april 1914).**

Weer een schakel is gebroken
 Van onz' oude vriendeband,
 En een pelgrim neergevallen
 Op de weg naar 't vreemde land.

Weer is er een trouwe makker
Uit onz' kleine kring gescheurd,
En door hen, die overbleven
Weggebracht, en diep betreurd.

Ach! wanneer de jaren nadren,
Dat de krachten ons vergaan,
Hooft men steeds met dieper weemoed
Hier het scheidingsklokje slaan.

Nog te meer, wanneer een makker,
Zo bemind, daar heen moet gaan,
Die getrouw, zo vele jaren
Aan onz' zijde heeft gestaan.

Die van onze lentejaren
Tot onz' levenswintertijd
Alles met ons heeft genoten,
Vreugde net zowel als strijd.

Ach! hoe eenzaam wordt dan 't paadje,
Dat ons naar de rustplaats leidt,
Waar ook ons, na 's levens woeling
Stille rust en vrede beidt.

Gij ook, oude, trouwe makker,
Weggenomen van onz' zij,
Laat uw plaats tans stil en ledig
In de oude vriendery.

Hoeveel jaren, trouw te zamen,
Hebben wij op 's levens baan
Hier gewandeld en nu moest gij
Nog vóór mij, daar henen gaan

Ach! waarom toch, nam de bode
Van daarboven, u tans heen,
En liet mij, uw oude makker,
Op mijn verd're weg alleen?

'k Weet, uw lijden was hier bitter,
Maar geduldig droeg g' uw kruis
En gij volgdet, zonder morren,
Stil de bô naar 't Vaderhuis!

Maar voor ons, die achterblijven,
Is uw heengaan een gemis,
Dat door tijd noch levenswiss'ling
Ooit kan worden uitgewist.

Saam met vrienden en uw kindren,
Wie gij, ach! zo dierbaar waart,
Hebben wij uw stoff'lik hulsel
Toevertrouwd aan Moeder aard.

Slaap dan in deez' sombre dreven,
Trouwe makker, slaap daar zacht,
Want ge hebt uw taak op aarde
Trouw naar 's Heren wil volbracht.

Maar uw beelt'nis zal niet sterven,
Noch voor mij verloren gaan,
Tot ook 't uur voor mij zal komen
Om daar ginds naar u te gaan.

Bij de begrafenis van mijn laatste zuster

Ach! ik heb haar ter ruste gebracht,
 De laatste van zusters en broeder,
 De laatste ook van ons geslacht,
 Buiten mij; van onz' vader en moeder,
 Drie zusters die rusten daar saam
 Op de heilige akker der doden,
 Bevrijd van hun lijden en strijd,
 Verlost van smarten en noden.
 Het leven aan wiss'ling zo rijk,
 Doet de zonne zo schoon soms verrijzen,
 Maar wie onzer kan ooit de dag
 Voor de avond gedaald is, gaan prijzen.

Aan de nagedachtenis van mijn overleden tante E.M. Holtman. (Gestorven in 1907 in de ouderdom van 88 jaar).

Mart'lares, na zoveel lijden,
 Jarenlang al uitgestaan,
 Zijt gij eind'lik, moe van 't strijden,
 In uw eeuw'ge rust gegaan.

Zonder morren, zonder klagen,
 Steeds tevreden met uw lot,
 Bleeft g' uw leed geduldig dragen,
 Buigend voor de wil van God.

Wat toch hadt ge nog van 't leven,
Dan slechts pijn en droeve smart?
Vreugde kon 't u niet meer geven,
Min nog hope voor uw hart,

Want de tijd heeft schaars met bloemen
Hier uw levensweg getooid,
Maar, kan men op doornen roemen,
Middelik het overstrooid.

Stille eenvoud, zonder klagen,
Deed u van het grillig lot,
Zonder morren, alles dragen
Als een waardig kind van God.

Wat u trof, kwam van de Here
En gij boogt gewillig 't hoofd,
Zonder morren, naar de lere,
Reeds als kind door u geloofd.

Zalig zij, die in dit leven,
Arm aan geest, maar rijk aan hart,
Zich aan God gewillig geven,
Sprak niet dus de Man van smart?

Hoeveel lange, lange jaren
Zijn voor u hier heengegaan,
Dat ge eenzaam rond moest waren
Op uw droeve levensbaan.

Al de vrienden die het leven
Tot een troost u vroeger gaf,
Zijn verdwenen, heen gedreven,
Vonden reeds hun rust in 't graf;

Hebben al de strijd volstreden
En hun levenstaak volbracht,
Slechts herinnering van 't verleden
Rees voor u nog in de nacht.

Slechts één vriend is nog gebleven
Op uw droeve levensweg,
Om u liefd' en troost te geven,
Door de grijsheid u ontzegd.

Mij hebt g' op uw arm gedragen
En verzorgd reeds als een kind,
En door al des noodlots slagen
Als een eigen zoon bemind.

Gij nog waart de enigst' keten
Die mij bond aan 't lang verleên;
Wat m' ontviel of werd vergeten,
Gij slechts bleef nog, gij alleen.

Liefde bond ons aan elkander.
Als een moeder aan haar kind;
Boven u, heeft mij geen ander
Door dit leven zo bemind.

En nu zijt g' me ook ontvallen,
Maar 'k beweene uw sterven niet:
't Is de weg toch die ons allen
Heenvoert uit ons aards verdriet.

Rust dan zacht na al uw lijden,
Trouwe Tante, mij zo waard,
Rust tans uit van al het strijden
Dat uw lot was hier op aard.

Weer die influensa.

Oom Melt had die siekte,
 Wat ieder verdoem
 Die dit beet pak; en hul
 Influenta wil noem.
 Gans treurig sit d' ou
 Op sij skrifstoel te wag
 Naar sij vrind, Dokter Fanie;
 Reeds 'n dag al of ag,
 Wyl hij hom belooft het,
 Op sij woord en sij eer
 'Net binne vier dae
 Is ik hier al weer!
 Melt kijk naar die klok,
 En sug dan weer swaar,
 Hij seg, - soos geklop word, -
 'Nou 's Dokter tog daar!
 Maar wie sê! hij het sij
 Ou vriend glad glo vergeet
 En kuier nou waar?..... Ja!
 Die Hemel mag weet.
 Wyl Oom Melt op sij stoel
 Sit moed'loos daar neer,
 So siek, en so pap
 Als 'n oorrijpe peer.
 Hij het pijn deur sij lijf,
 Hij het pijn in sij kop,
 Hij voel opgeblase
 En halfpad verstop;
 Hij hoes soos 'n hond
 Met 'n been in sij keel,
 En die slijm wat hij spuug
 Is nes borrie so geel.
 Uit sij neusgate selfs
 Loop 'n stroompie van snot,
 En hij voel, net als was hij
 Van binne half vrot;
 Sij maag voel so leeg,

Dat sij ribbetjies kraak.
 Maar eet kan hij nie,
 Want hij's glad sonder smaak!
 Sij bene is lam, en
 Sij knieë voel stijf,
 En wil nie meer slap word,
 Hoe hard hij dit vrijf.
 Ook sij hand voel nie reg
 Want 'n klein stukkie glas,
 Wat daar in het gesteek,
 Sit nou onder sij bas.
 Sij vrouw, Tante Net,
 Het alles gedaan
 Wat sij kon; hom belet
 In die kou uit te gaan;
 Sij 't sij kop elke awend
 Met water gestoom
 En hom stropies gegee
 Dat hij lekker kon droom.
 Sij 't hom kamille laat drink
 Bij heel koppies vol,
 En daarna heel warm
 In komberse gerol.
 Selfs 'n glasio met punch
 Waarin gember, heel heet,
 Ook melk, om die kou
 Uit sij lijf te laat sweet.
 Maar die siekte is koppig:
 Het hij eers vir jou beet,
 Hij laat jou nie los weer,
 Soos ieder sal weet,
 En so sit ou Melt daar
 Nou swijgend en stom,
 En wag op neef Fanie
 Wat tog nie wil kom.
 Mei 1907.

Gelukwens aan mijn vriend A.G. (op zijn verjaardag).

Aan mijn goede vriend G.,
 Die een zoontje van zijn Vader,
 Een kindje van zijn Moeder,
 Een broertje van zijn broeder
 En ook een dito van zijn zusje is.
 Of er meer zijn, weet ik niet zo wis.
 Maar al waren er nog een heel dozijn,
 - Wat waarschijnlijk niet zo zal zijn -
 Dan komen ze vervas
 Hier nu niet te pas;
 Want ik zou mijn wens dan te lang moeten rekken,
 En een lijn moet men toch ergens trekken;
 Daarom bepaal ik met deze, de grens
 Van mijn wens.

Maar, daar schiet mij te binnen,
 Waar zal ik beginnen?
 Het beste is, met de dag
 Waarop hij het daglicht zag.
 Of - om beter te spreken -
 Het eerst naar de zon heeft gekeken;
 Of, misschien ook wel naar de maan,
 Als die toen aan de hemel heeft gestaan.
 Of hij 't echter heeft gedaan,
 Daar twijfel ik aan,
 Want een babetje kijkt gewoonlik zuur
 Bij zijn geboorteur
 Of zuigt, - als een idioot -
 Aan zijn duim of poot,
 En heeft van zee en land,
 Noch van de lucht, maar enig verstand,
 Ja, veel minder nog, dan een hoenderhaan.
 Doch, - enfin, - dat gaat mij niet aan;
 Naar wat baby toen heeft gekeken,

Daarmee zal ik mijn hoofd niet breken,
 En met wat hij verder gedaan heeft, nog veel minder,
 Daar het mij tog maar zou verhinder'
 Om voort te gaan, en als de andere mensen
 Hem op heden geluk te wensen,
 Hetwelk ik met fatsoen
 Ook hiermede wil doen.
 Doch, gewoonlik
 Doet men zulks persoonlijk.
 En dat zou ik, voor de beker,
 Tans ook zeker
 Hebben gedaan
 Als ik naar hem toe had kunnen gaan,
 Maar die akelig snuivende,
 Hersens verstuivende
 Hoestende
 Proestende
 Snikkende en snotterende
 Ziekte, die men de verkoudenheid heet,
 Heeft, tot ons leed,
 Mijn vrouw en mij nog altijd beet,
 Zodat wij bevreesd zijn, onze lijven te wagen
 En door 'n nieuwe kou, weer naar bed te doen jagen,
 Hetgeen ons gewis niet zou behagen;
 Waarom wij liever die plaag der plagen,
 Zo ver mogelijk, willen mijden,
 Daar men het heel licht door te rijden
 In de tram of een motorwagen,
 Die zonder stoppen maar voort blijven jagen,
 En zich in het minste niet storen
 Hoe de wind je ook al gonst om de oren;
 Te meer de Zuidewind, die over de zee
 Van de Pool, rechtuit waait naar onze ree,
 En in de winter, meestal zó koud is
 Dat men moet beven, als men geen stuk hout is;
 En die, al ben je ook gezond
 Toch nog kruipt door je neus en mond
 En in je lichaam daar binnen
 Rondspringt, om eerst te beginnen
 Met te kiewelen in je kop;

Dan wordt je neus verstop
 Als met een prop
 En 't water loopt er uit, drop na drop,
 Dan vliegt het naar je borst, je wordt hees,
 Begint te hoesten; en dan is 't 'Klaar met Kees'!
 Je hebt een verkoudheid, zo het heet,
 Of liever, hij heeft jou beet.

Om ons dus al die gevaren
 Te besparen,
 Zend ik u liever onze wensen
 Per brief; over de grenzen
 Der Kaapstadse Municipaliteit,
 Naar 'Hanover Huis' Zeepunt, alwaar gij tans zijt,
 U toewensende, dat de Hemel
 U hier in dit aardse gewemel,
 Nog vele, vele jaren
 In gezondheid moog sparen,
 U behoeden voor gevaren,
 U roem doen vergaren,
 Ja, zelfs uw haren
 Voor 't grijzen bewaren,
 En, als soms het lot zich mocht tegen u scharen,
 En angsten en leed hier uw weg dan bezwaren,
 Of uw scheepje doen sling'ren op schuimende baren:
 Dat de zonne der hoop u dan moedig doe staren
 Op de dag, die verrijst en de wolken doe klaren,
 Wyl gij hem begroet onder spel en met snaren
 Van viool en bas; en het schelle geluid,
 Van saksephoon, klarinet en de fluit;
 Met cymbalen, tamboer en de trommel,
 En verder instrumenten gerommel;
 En dat uw blazen
 Boven alles mag razen,
 Zo dat kannen en glazen,
 Met potten en vazen
 Gaan dansen; als mallen
 Tegen elkaar gaan vallen
 En aan scherven gaan breken; uitgezonderd

'n Stuk of wat, die niet zo bedonderd
 Door de schrik, nog heel zijn gebleven
 Om ons de kans nog te geven
 Hen weer te gaan vullen; en opgeheven
 U toe te roepen: Lang zal hij leven!
 Met zijn vrouwtje daarneven,
 In onz' Kaaplandse dreven,
 Die, - waar men ook al ga, -
 Het schoonste plekje zijn in Zuid-Afrika.
 1913.

**Gelukwens aan onze geliefde generaal C. de Wet.
 (Op zijn verjaardag, 7 Oktober 1915, telegram naar gevangenis
 Johannesburg).**

Oude Held! ik zend hiermede
 Ook mijn wens en zegenbede;
 Dat de Here vele jaren
 U mag in het leven sparen
 En behoeden door Zijn hand.
 Tot het heil van volk en land.

Zelfverheffing.

Hij, die zichzelf prijst,
 Maakt ook zichzelf ten spot;
 Dat doet geen wijze ooit,
 Maar enkel slechts een zot.

Antwoord op het gedicht van Dr. S.J. Krige over het wondervolle spel van onze vriend, de musikus A.G.

I.

Ach, lieve Stefaan, ik voel heelmaal bedonderd!
 Zoals ik mij over uw rijm heb verwonderd;
 Geen Bilderdijk, Vondel, neem Cats er ook bij,
 Laat Beets en Ter Haar, zelfs Ten Kate op zij,
 Die, hoe ook beroemd, u ter zijde kan staan,
 Ik vroeg, bij mij zelve: Komt dit van Stefaan?..
 Die man is een rijmzak, van kopstuk tot voet!
 Al ben je een klipsteen, hij zet je in gloed,
 Zijn toon is zó boeiend,
 Zó vurig en gloeiend,
 Vol humor, verschroeiend,
 Toch zacht, en zó vloeiend
 Als het lief'lijkst gekraai van een trouwzieke haan,
 Of het murm'lend geluid van een watervats-kraan.
 O! liefelike maan,
 Die daar zweeft op uw baan!
 Hoor mijn harte toch slaan,
 Ik kan haast niet meer staan,
 Zo grijpt het mij aan.
 En dan, o, Stefaan!
 Uw schone beschrijving
 Van heer Grader z'n vrijving,
 Of liever, zijn kloppen
 Zonder daarbij te stoppen,
 Met die ronde-bol stokken, op die grote tamboer,
 - Tot vreeslike schrik wis van ou Joost-en-zijn moer. -
 Welk geraas en gedonder
 U trof, zo biezonder,
 Dat g' beefde, was 't wonder,
 Van boven tot onder,

Toen g' hem, zonder falen,
 Nog tonen hoord' halen
 Uit de klinkende schalen
 Der kop'ren cymbalen;
 Wijl hij nog bovenop
 Als een levende pop
 Met zijn voeten en kop,
 Zonder ophou of stop
 Op de triangel speelde,
 Zo dat gij u verbeelde
 Dat hij ruim zoveel handen had
 Als de oude reus Briarius bezat.
 En dan, bij dit alles, nog naar de noten kon loer,
 Van de muziek, - waarvan de helft op de vloer
 Lag, en de andere helft op de stander,
 Geheel door elkander,
 Terwijl hij, bij 't ogen verdraaien
 En het heen en weer zwaaien
 Van zijn hoofd, u deed denken aan de baren
 Der zee; toen de lichtblonde haren
 Van zijn golvende kuif,
 Met zijn prachtige knevels
 De punt van zijn stevels
 Bedekten, compleet als de staart van een duif.
 En meer nog, toen zijn ogen,
 Gericht naar den hogen,
 Als vuurvlammen blonken,
 Waar stralen van vonken
 Uit spoten. Maar wacht,
 Hebt gij er wel aan gedacht,
 Hem te zeggen dat gij het vergeet,
 Hem te vragen, u te verklaren,
 Of soms ook zijn staren
 Het zoeken geweest was, naar Halley's komeet?

 Maar ach! dat beeld, zo naar het leven,
 Door u, mij beschreven,
 Heeft mij heelmaal betoverd,
 Ja, mijn hart gans veroverd,

En een traan uit mijn oog,
 - Ik zweer het bij de Nikker! -
 Zo groot als een knikker,
 Doen spuiten omhoog.

II.

En toen, - na die schrik,
 Hebben Nette en ik,
 - Ik moet het u melden, mijn lieve Stefaan, -
 Besloten om naar de komedie te gaan;
 Niet om daar de staartster ook gade te slaan,
 Die men nu 's morgens in 't oost kan zien prijken,
 Maar slechts om naar het toneelstuk te kijken,
 Waarin de wrede Hugenoten-moord
 Tans wordt vertoond, en zo voort.
 Alsook om ons gehoor te strelen
 Door te luist'ren naar Herr Grader's spelen.

En daar zagen wij onze vriend ook weder,
 Die er spelend in 't orkest
 Op d' klarinet, zijn tonen teder
 En zoet, deed horen op z'n best.

Maar noch triangel of cymbalen,
 Noch het tromm'len op de tamboer,
 Deed ons daar angstig adem halen
 Of dreunen de theater-vloer.

Hij zat daar rustig voort te blazen
 En keek zo vredig voor zich heen,
 Alsof hij daar twee honde-bazen
 Zag vechten om een simpel been;

Wier knorren hem geen zier kon deren,
 Noch storen in zijn geest-gebied:
 Hij leefde daar in hoger sferen
 En vond zijn zaligheid in 't lied.

De noten zweefden voor zijn ogen
 En stroomden uit zijn klarinet,
 En stegen vrolik naar den hogen,
 Door hem eerst op de maat gezet.

Ik groette hem, maar door steeds blazend,
 - Als 'n fluitje opgevuld met stoom
 En 't vol orkest, rondom hem razend -
 Blies hij maar voort als in een droom.

Ik dacht: blaas voort maar, vriend en broeder,
 Op klarinet en saksefoon,
 Die noten zijn uw zielevoeder
 Door Thalia u aangeboon.

Beuk de tamboer nog vele jaren,
 Haal er de hardste slagen uit,
 Sla de triangel en cymbalen
 Zolang, tot zich uw loopbaan sluit;

Totdat de noten, weggevlogen,
 Er voor u geen tamboer meer raast,
 En gij, aan 's levens zorg onttogen,
 Uw laatste noot hebt uitgeblaasd.

Naschrift aan Dokter K.

Dus Dokter, wil mij niet verlaten,
 'k Kan toch alleen niet zitten praten;
 Kom spoedig dan, en troost mijn hart,
 Herr Grader, in zijn noten-dromen
 Verloren, kan tot u niet komen;
 Kom gij dus maar en speel biljard!

Aan Dr S.J. Krige (Uitnodiging tot een maaltijd)

Bij mijn tafel tans gezeten,
Schrijf ik, om u te doen weten
Morgen toch niet te vergeten
Hier bij ons te komen eten
 Voor de klok zal een-uur slaan.

Want de hoender werd reeds heden
Zijnen gorgel afgesneden,
Dat wij samen, - na gebeden, -
Lekker zullen gaan ontleden,
 't Zij 't een hen mag zijn of haan.

'k Zeg vooraf, gans zonder vrezen,
't Zal geen deftig dinner wezen,
Maar toch een, - ik zweer 't bij dezen, -
Dat uw honger zal genezen,
 Daarop kunt gij zeker gaan.

Daarbij drinken we Noach's water,
Dat toch, volgens ou Lavater,
Hulp verleent aan elke prater
Bij het roeren van zijn snater
 Tot hij op zijn kop wil staan.

Kom dus zeker zonder dralen,
Of de drommel mag mij halen
Als ik u niet zonder falen
Zware boete doe betalen
 Voor zo'n euveldaad begaan.

1903.

Van Veelo z'n sigaren.
(geschreven op verzoek, voor een advertentie).

Wie graag iets lekkers roken wil,
 En geld ook nog wil sparen,
 Die kope, zonder uitstel, zich
 Van Veelo z'n sigaren.

Zij roken toch zo heerlijk, ach!
 En trekken ook zo lekker,
 Men wordt, hoe meer dat men ze rookt,
 Er dagelijks naar gekker.

Geen Havannas noch Chiringies,
 Die er bij kunnen halen,
 Hoewel men voor dat Spaanse goed
 Driedubbel moet betalen.

Wat heil voor 't mensdom brengen ook
 Van Veelo z'n sigaren!
 Daar ze zo vaak in 't huisgezin
 De vrede doen bewaren.

Hoe menig vrouwtje, die geen rook
 Van pijpen kan verdragen,
 Ja, die als manlief 't wagen durfd'
 Het huis hem uit zou jagen,

Toch nodigt hem heel gauw weer in,
 Als hij haar wil verklaren,
 Voortaan niet meer te roken, dan
 Van Veelo z'n sigaren.

Wanneer een teder minnend paar
 Zit vrijen in het donker,
 Elkander nu en dan eens kust
 Bij 't stille stergeflonker,

Zegt vaak het meisje, met een zucht:
 'Ach liefste! 'k moet verklaren,
 Jouw zoentjies smaken als de rook
 Van Veelo z'n sigaren.'

Bij feestmaal, in de vriendekring,
 Zal 't opgewektheid geven;
 Ja, zelfs de droefheid die ons drukt,
 Wordt door de rook verdreven.

Ook voor de maag en borst is 't goed,
 Geen een zal 't ooit ontkennen.
 Ook zal geen mens die 't heeft gerookt
 Zich weer er aan ontwennen.

Dus vrienden, als gij roken wilt,
 En ziekte u wilt sparen,
 Met geld daarbij, dan raad ik u,
 Rookt Veelo z'n sigaren.

Aan heren predikanten en ouderlingen. (Advertentie voor Van Veelo's sigaren)

Heer Ouderling of Predikant,
 Die graag een goed sigaartje brandt,
 Waar geur en smaak zich paren,
 Laat ik u bijstaan met mijn raad,
 Koop eerst, voor gij naar andren gaat,
 Van Veelo z'n sigaren.

Ge vindt geen bet're in de stad,
 Al kuiert ge de straten plat,
 Dit kunt ge mij geloven;
 Zij trekken goed, zij smaken zoet,
 Zij brengen leven in het bloed.
 En denkracht daarenboven.

Elk Afrikaner weet toch wis
 Wat 't Hollandse sigaartje is;
 En wie het niet mocht weten,
 Koop' maar bij Veelo, slechts één kist,
 En als ik mij niet heb vergist,
 Zal hij het smaak'lik heten.

Hard en zacht.

Het harde woord
 Brengt vruchten voort,
 Maar meestal van een slechte soort.
 Het zachte woord
 Brengt vrucht ook voort,
 Maar altijd van een goede soort.

Aan Dr. S.J. Krige

(Verzoek om een ziekte-certifikaat, om verlof te kunnen vragen).

Waarde Dokter, ik laat u vragen
 Om 'n ziek'-certifikaat,
 Dat ik naar 't kantoor moet zenden,
 Voor men o'er verlof wil praat.

Schrijf tog, hoe de snottebellen
 Uit mijn neus, en fluimen slijm
 Uit mijn keelgat zijn gelopen,
 Net zo taai en dik als lijm.

Hoe mijn arme, oude leden
 Van de pijn, zijn lam gemaakt,
 En mijn hersenkast, zo leeg reeds, -
 Halfpad van de pijn wil kraak.

Zeg ze dat de influenza,
 Zo mijn krachten heeft gesloopt,
 Dat ik mijn penseel noch pennen,
 Nauw weer in de verf kan doop.

Zeg ze, - maar gij zult wel beter
 Weten wat gij zeggen moet,
 Wijl gij weet: het daadlik werken
 Is voor mijn gestel niet goed.

Aan Dr. S.J. Krige.
(Om een door hem gezonden boksbout te helpen oppeuzelen)

Waarde Dokter! heden middag
 Als het kwart voor-een zal slaan,
 Zal de schotel met de boksbout
 Klaar voor u op tafel staan.

Als ge soms de tram mocht missen,
 Dan de benen maar gerept,
 Of een hansom-cab genomen,
 Als ge geen bicycle hebt.

Zorg maar punktueel te wezen,
 Want als het soms mocht gebeur'
 Dat de boksbout koud moest worden,
 Dan verliest hij wis zijn geur.

Voor de vloeistof zal ik zorgen,
 Daar die hart en maag verrukt,
 Whiskey, ginds van Schotlands kusten,
 Wijn van druiven, hier geplukt.

Kom dus zeker hedenmiddag
 Op de klokslag, kwart-voor-een,
 Want, als gij ons soms mocht foppen,
 Eten wij het op alleen.

Gelukwens aan mijn nichtje Mokie Burnard (op haar trouwdag)

Het weer is te koud
 En 'k ben ook al oud,
 Anders ware ik zeker gekomen.
 Dies zend 'k u mijn wens
 Voor geluk, zonder grens,
 En vervulling van al uwe dromen.

Leef dan menig jaar
 Tesaam met elkaar
 Als duifjes in het lover der bomen,
 Tot ge ook, zonder spijt
 Het uurtje verbeidt,
 Dat eenmaal voor allen moet komen.
 5 Sept. 1911.

Rechterlike uitspraak in de lasterzaak

Van Moll versus Koster en van Eyssen
 Om de waarheid hunner gezegden te bewijzen,
 Dat namelik de Heer Moll, een echte telg was
 Van het vreesachtige hazeras,
 Want dat, als soms vermoeid van 't lopen,
 Hij altijd lag te slapen, met zijn ogen open.
 Daarvoor eiste hij vergoeding, al moesten zij als slaven
 Gedwongen worden de waarheid hunner woorden te staven
 En bleven zij in gebreke, dan moesten zij hem schadevergoeding geven,
 Voor al 't nadeel dat hij er door heeft moeten beleven.

ADVOKAAT DRAAYER (voor de Heer Moll).

Meneer de President en Heren medeleden van dit Hof,
 De Heren van Eyssen en Koster, door Heer Moll aangeklaagd,
 Zijn volgens die klacht voor deez' Rechtbank gedaagd,
 Wyl beiden het waagden 'een haas' hem te noemen,
 Schoon hij liever op de naam van 'een Moll' wilde roemen.

Want het hazegeslacht

Had hij altijd veracht.

En nu sinds twee weken, of wel veertien dagen,
 Moest hij al de bijnaam van 'Haasje' verdragen.
 Dat ergert hem zeer en zijn hart zal bezwijken,
 Want hij kan nu geen mens in de ogen meer kijken.
 Dus vraagt hij voldoening voor geschondene eer
 En zijn naam ook weêrom als de Moll van weleer.

Wel, Heer President, om u de waarheid te zeggen,
 Wil ik mijn gevoelen u open gaan leggen.
 Het was van de Heren gedaagden niet recht
 Heer Moll te beled'gen, ik noem het dus slecht.
 Want iemand te schelden is streng'lik verboden
 En de oude manier is al lang uit de moden.
 Van de andere kant, kan 'k me ook niet begripen,

Hoe dat de Heer Moll, toch die schoen zo kan knippen,
 Want al scholden die heren hem uit voor een haas,
 Hij blijft toch een Moll, en dus vind ik het dwaas
 Om zich aan die zaak nu zo bitter te grieven,
 Tenzij een Hasin zich op hem zou verlieven;
 En wat daarvan zou komen, dat laat ik liefst daar,
 Want 'n Moll en een Haas zijn een zonderling paar,
 Maar hoe de zaken ook staan tussen beide partijen,
 Kan men licht toch een haas van een Moll onderscheiden,
 Zoals ge zult merken uit 't geen ik zal zeggen,
 Als de aard van die dieren ik open ga leggen.

Wel, 't is algemeen bekend dat een mol
 Een wonderlik dier is, dat leeft in een hol.
 Ook behoef ik u niet te zeggen, dat mollen
 Het meeste leven van wortelen en knollen.
 De mollen hebben bijna geen ogen, of ten minste heel klein,
 Doch zien daarom toch goed, ja somtijds zeer fijn.
 Ook lacht men wel eens om de korthed van der mollen oren,
 Hetgeen echter niet verhindert dat zij excellent kunnen horen.
 Zij hebben zeer korte poten, en een kleine staart,
 Maar die voor hen lang genoeg is, en elk dier heeft zijn aard,
 Want in zijn hol zullen de vliegen zich niet wagen,
 Dus behoef hij ook geen staart om ze weg te jagen.
 Verder is een mol wat kort van lichaam en dik van buik,
 En gelijkt dus veel op een aarden waterkruik.
 Zijn haar, zeer zacht op 't lijf, staat op de kop recht op als pennen.
 Ik geloof dat iedereen Heer Moll hieraan wel zal herkennen,
 Nu, genoeg van de mol, zijn er echter nieuwsgierige oren
 Die nog niet bevredigd zijn, en meer willen horen
 En ook gaarne de manieren van het Mollen-geslacht willen zien,
 Die raad ik aan, hen in hun holen te gaan bespiên,
 Ik zal dus hierbij het mollen-geslacht laten staan
 Om met dat der hazen, alsook met de zaak voort te gaan.

Elk die dit dier niet kent, moet weten, dat een haas
 Een dier is, dat meer van stilte houdt dan van geraas;
 Ik geloof dus, dat men lang kan zoeken
 Voor men iemand vindt, die een haas heeft horen vloeken.
 De hazen, in tegenstelling van de mollen, hebben zeer lange oren,
 En grote ogen, nièt van achteren, maar van voren; -
 Ik meen aan de kop; zij kunnen dus zeer goed zien en horen
 En 't zal iemand niet licht gelukken een haas in de slaap te versmoren.
 Zijn benen zijn zo lang, dat als een mol hem soms ziet,
 Hij altijd bij zichzelf mompelt: 'hè, wat een lange piet,
 Kijk eens zo'n been, het 's zo lang als een riet;
 Al loop ik er tussen door, dan weet hij 't nog niet.'
 Het is volstrekt geen wonder dus, dat het hazeras
 Stapvoets nog veel sneller gaat, dan de mollen op hun gezwindste pas,
 Want terwijl de laatste hun weg door de grond moeten graven,
 Kunnen de eerste er maar luchtig overhenen draven.
 Verder is een haas ook nog vermaard
 Om zijn schone witte staart,
 Die hij niet naar beneden laat hangen, zoals een mol of een paard,
 Maar rechtop laat staan, doch elk dier heeft zijn aard.
 Een haas is tevens schraler van lichaam dan een mol
 En wordt nooit dikbuikig, al eet hij zich ook nog zo vol.
 Ook is er iets dat nog niet gebeurd is, en ook nooit zal geschiên,
 Dat men namelijk een haas in het gat van een mol zal zien.
 Uit de beschrijving dus, van deze beide dieren gedaan,
 Behoeven de heren Rechters, dunkt me, niet verder te gaan
 Om nog in kranten of boeken
 Naar meer licht te zoeken.
 Zij zullen zelf kunnen zien hoe die beide dieren verschillen,
 Zowel in de vorm van hun buik, neus, oren, staarten, als billen.
 Daar dus een haas geen mol kan zijn, en een mol geen haas,
 Zo maakt de heer Moll, naar mijn oordeel, te veel geraas.

Ik kan hem echter niet geheel en al ongelijk geven,
 Want een mens wordt niet gaarne beledigd in zijn leven;
 Ook hadden de gedaagden zich eerst moeten bedenken
 Alvorens een fatsoenlik man aldus in zijn eer te krenken.

Dus heer President, mijn uitspraak zal dus zijn, -

Ik doe 't in 't Hollands, evenals mijn opsomming, want ik versta geen Latijn,
 En ik hoop dat die uitspraak aan elk zal behagen,
 Daar ze luidt, dat 'iedre partij zijn eigen kosten zal dragen'.

Welkomstgroet.

**Voor het A.C.V.V. congres, gehouden te Victoria West. op 20 Des.
 1910.**

(Geschreven op verzoek van Mevr. H. Claassens).

Weest gegroet, gij edele moeders en vrouwen,
 Die ons leidt met een zorgende hand,
 En onze harten, vol hoop en vertrouwen,
 Doet kloppen, voor een beter land.
 Onze groet welt op uit harten, die teder,
 Met dankbaar gevoel, voor u staan,
 Dus roepen we u toe: zijt welkom hier weder,
 Uw komst brengt ons zegen steeds aan.

Al prijkt ons dorp met geen groenende weiden,
 Maar 'n dorre Karroo, zonder pracht,
 Toch kunt g' uw lamm'ren hier even goed leiden,
 Naar 't oord waar de Herder ons wacht.
 Het Oosten en Westen moog' prijken met bloemen,
 Waarvan wij alhier zijn beroofd,
 Toch kunnen wij ook op iets heerliks hier roemen,
 Dat 't schoon van de bloemen verdooft.

Onze welkomstgroet klinkt vrolik u tegen,
 Onze kinderschaar wijdt u dit lied.
 Wij smeken om zegen op al uwe wegen,
 Van Hem, die o'er alles gebiedt.
 Wees welkom dan, edele moeders en vrouwen,
 Hier op ons dorpje zo klein,
 Wij zijn zo verblijd u weer te aanschouwen,
 O, mocht het toch dikwels nog zijn!

Afscheidsgroet.

**Aan de leden van het A.C.V.V. congres te Victoria West, 1912.
 (Geschreven op verzoek van Mevr. H. Claassens).**

De avond daalt neder,
 Het werk is gedaan,
 En plicht roept de werker,
 Naar huis weer te gaan.
 Gaat zusters, de vrede
 Des Hemels, zo waard,
 Verzelle uw schreden
 Naar huis weer en haard.

Uw reis zij voorspoedig
 En Hij, die steeds waakt,
 Hij make u moedig
 Als onheil u naakt.
 Hij schenke u krachten
 En leide uw voet
 En maak' het betrachten,
 Der plichten u zoet.

Hij schenke u zegen
 Op al wat gij doet,
 En vulle uw harten
 Met ijver en moed,

Om voorwaarts te streven
 En meerder en meer,
 Het werk te volbrengen
 Ter eer van uw Heer.

Dat de band, hier gevlochten,
 Van liefde en trouw,
 De tijd mag verduren
 Door voorspoed en rouw.
 Dus zeggen wij, zusters,
 Tot weerziens! met hoop,
 Blijft trouw aan de band, hier
 Door liefde geknoopt.

**Verzoek om een haargroeimiddel.
 (Geschreven op verlangen van Miss Francis, aan Dr. K.**

Waarde Dokter, 'k wil het wagen
 Op het vriend'likst u te vragen
 Om, als het u mocht behagen
 En u hier voorbij komt jagen,
 't Zij te voet, of in een wagen,
 Of zelfs door een paard gedragen,
 Gij uw rit dan wilt vertragen
 Om te luist'ren naar het klagen,
 Waarmee Francis mij komt plagen,
 En dat ik al zoveel dagen
 Met een Jobs geduld moet dragen.

En dat alles, om haar haren,
 Blond en fijn als cithersnaren,
 Die zij al zovele jaren
 Op haar kopvel saam mocht garen,
 Net alsof het plantjes waren
 Van het fijnste kabelgaren,

Maar die nu, gelijk als blaren,
 Niet bij een, of zelfs bij paren,
 Maar bij ganse grote scharen
 Zonder einde of bedaren,
 Van haar kopvel henen varen,
 Zonder dat zij 't kan verklaren
 Waarom zij zo moet verharen.

Want, schoon in geen boek gelezen,
 Vult het toch haar hart met vrezen,
 Dat zij niet heel lang na dezen
 Even kaal, gelijk de kezen,
 Of een eierdop zal wezen,
 Wat nog erger is dan Snezen,
 Met hun staarten, lang als pezen;
 Tenzij gij haar kunt genezen
 Door een middel, uitgelezen,
 Uit uw kundig brein gerezen,
 Dat haar haren als voor dezen
 Op haar kop weer vast doen wezen.

Als gij u dus wilt bemoeien,
 Om haar haren te doen groeien,
 Dicht en vast als van de koeien,
 Die daar op de velden loeien;
 Of 't als kweekgras kunt doen bloeien,
 Dat men duizendmaal kan snoeien,
 Zonder dat men 't uit kan roeien, -
 Kijk, dan zal haar 't hartje gloeien,
 En haar tranen u besproeien,
 Die de dankbaarheid doen vloeien.

Kom dus spoedig toch hierhenen,
 Als men u geen paard wil lenen,
 Doe dan maar als ou van Reenen
 En gebruik uw eigen benen.
 Maak een eind toch aan haar wenen,
 Wil haar van al 't zuchten, stenen
 En die droeve klachten spenen,

Dat zij blij mag zijn als d'genen
 Die vol haar, van kop tot tenen,
 't Hebben daar zelfs, waar voorhenen
 Nooit de zon nog heeft geschenen.
 Mocht gij dan toch zijn die enen
 Die haar daartoe hulp kan lenen.

Doch, laat ik nu af gaan breken,
 Met mijn eindeloos lang preken,
 'k Wil nog slechts, voor haar, u smeken
 Doe uw best toch. onbezweken,
 Om haar haargroei aan te kweken,
 Kan het zijn, in een paar weken.
 Ja, al zoudt ge, om zo te spreken,
 In haar kopvel gaatjes steken,
 Die met olie overstreken,
 Licht word' over 't hoofd gekeken,
 Zoals dikwels meer gebreken.

Helpen gaatjes niet, breng pappen,
 Stijve evengoed als slappen,
 Als het haar maar op mag knappen,
 Dat zij weer op straat kan stappen
 Met haar krullen vol van lappen.
 Doch, laat ik nu van mijn grappen,
 Die zo laf zijn, af gaan stappen,
 En u saam, met andre mensen
 Hiermee 'goede nacht' gaan wensen.

Toast

Op het jaarfeest van de Rederijkerskamer 'Aurora'.

Vrienden, komt en klinkt met mij,
 Op 'Aurora' drinken wij.
 Dat haar naam, trots tegenspoeden,
 Lang mag leven en bestaan,

En haar zinspreuk haar moog hoeden,
 Dat zij nooit te niet mag gaan.
 Dat de ijver al onz' harten
 Vullen mag met heilig vuur,
 Om het wiss'lend lot te tarten
 Door volharding op den duur.
 Vul dan ijver voor Aurora,
 Vul de harten van een elk,
 Net als ik uit deze wijnfles
 Vul mijn leeg gedronken kelk;
 Laat geen lafheid en geen traagheid
 Onze ijver ooit verdoven,
 Want door onvermoeide vlijt slechts
 Komt men alles eens te boven.

Mij reis van Kaapstad naar Pretoria. mei 1899.

(Zijnde een gedeeltelijke beschrijving er van, toenmaals door mij begonnen; door tussenkomende omstandigheden en door het verlies van mijn aantekeningen, werd ik belet het geheel te voltooiën, zodat ik 't slechts van Kaapstad tot Colesberg gebracht heb. Het vers zelf heb ik eveneens verlegd, en het eerst na 15 jaren, tussen oude papieren teruggevonden).

Ik het in heel mij lewenstijd
 Nie veel gereis nog, tot mij spijt.
 Wyl ik mij altijd het verbeel
 Dit kos maar tijd en geld, heel veel,
 Alsook 'n heelboel ongemak
 Te slaap onder 'n vreemde dak.
 Te skommel in 'n trein of kar,
 Breng net jouw harsings in die war,
 En om die heel dag stil te sit,

Net als 'n monnik wat daar bid,
 Of t' kouwe op 'n dadelpit,
 Dit maak jou bang vir so 'n rit.
 En dan het ik ou Riebeek's stad
 So lief - Ik het dit reeds gehad
 Van dat ik nog 'n jongie pas
 Van ses of sewe jare was;
 Ofskoon ik nie geheel en al
 Is opgegroeï in 't Kaapse dal,
 Maar als 'n boer die land beploeg,
 Die tuin beplant het, laat en vroeg,
 Was tog ou Tafelbergs Vallei
 Die liefste plek waar ik wou blij,
 Die oue berg, wat ieder prijs
 En uit die see so trots verrijs,
 Die het ik lief; daar is vir mij
 Geen ander berg so skoon als hij.
 Die lewe so vol suur en soet,
 Was mij steeds skoon hier aan sij voet.
 Dit was ook een der redes, dat
 Ik weinig lus tot reise had.

Maar daar kwam op 'n goeie dag
 'n Brief aan mij, heel onverwag,
 Hul vroeg mij, - ik was half verstom,
 Om naar Pretoria te kom,
 Omdat daar; soos mij werd gemeld,
 'n Komitee was aangesteld
 Vir mij ontvangs, wat graag begeer
 Dat ik daar moes kom reciteer
 Mij versies wat ik het geskrijf
 Hier tot vermaak en tijdverdrijf.
 Ik dog, maar kwam tot geen besluit,
 En stelde toe die reis dus uit,
 Maar spoedig kwam, nie lang hierna
 'n Vriend self, uit Pretoria,
 Die mij vertelde, met veel drang
 Hoe hul naar mij daar het verlang.
 'k Kon dus nie langer weerstand biën

En sprak, 'Ik kom, jul sal dit sien.'
 Nou was die koeël deur die kerk;
 Daar werd gepak en hard gewerk,
 Daar sien jij doos en koffër staan,
 Want vrouwlief sou ook medegaan,
 En reis 'n vrouw oor land of see
 Dan moet een heelboel goedjies mee.
 Daar kom geen eind aan die gepak
 Van tabberds, lijfies, rok en frak.
 Met hoede, strik en parasol
 Was netnou 'n paar trommels vol;
 En toe nou op die derde Mei
 Die son verrees, verliete wij,
 Na afskeid van ons vriendeskat
 Ons huis hier in ou Riebeeck's stad
 En reis toe onder veel hoera
 Noordwaarts naar ou Pretoria.

Die vuurwa blaas en raas en fluit,
 Die vonke vlieg sij skoorsteen uit.
 Hij vat sij pad en trek daar voor
 Wijn al die waens op sij spoor
 Hom trouw volg op die ijster baan,
 Want waar hij trek, daar moet hul gaan.
 Gouw-gouw was nou ou Tafelberg,
 Van reus, gekrompe tot 'n dwerg.
 Ons stoom nou Durban-weg voorbij,
 En Kraaifontein en Mulders Vlei,
 Ook Klapmuts, daar nie ver vandaan
 En kom toe bij die Paarl aan.
 Van daar vervolg ons weer ons weg,
 Laat Wellington nou regs-af leg
 En Hermon aan die linkersij,
 Rij Bushman's Rock heel vlug verbij
 En glij toe, net's 'n slang so glad
 Oor Nieuwekloof se kronkelpad.
 Als jul 'n mooi gesig wil sien,
 Veel mooier, als jij nog misskien
 Sal sien op enig ander plek

Waar j' in ons land ook rond mag trek,
 Dan moet jij net naar Nieuwkloof gaan
 En op die trein se platform staan.
 Jij sien dan hoe langs heuwel-rij
 En afgrond steil, die waens glij,
 En op die gladde ijster spoor
 Glij als 'n slang die klowe door,
 Wyl in die dal, daar diep omlaag
 Klein Bergrivier, nou snel dan traag,
 Hier kolkies vorm, daar skuimend bruis
 Oor klipbanks heen met groot gedruis,
 Wyl anderkant 'n bergrug rijs
 Met bos en krans om van te ijs.
 En kijk jij naar die westekant
 Dan sien jij net maar vlakke land
 So ver jouw oog dit kan doorkruis
 Met hier en daar 'n boerehuis
 En lande waar die ploeg deur gaat
 Van smôrens vroeg tot sawends laat;
 Met boom en wingerds vol gelaan
 Wat om die boerehuise staan,
 Wyl Bergrivier, deur niks gemoei,
 Al kronk'lend deur die vlakke vloei
 En ver weg, aan die westekant,
 Waar soms die son nog hewig brand,
 Als in die warme somertijd
 Die boer sij graaf het neergeleid,
 Naar huis dan gaan, waar rus hom wag
 En krag skenk vir die ander dag,
 Daar rijs 'n hoge bergrug op
 Met menig krans en steile top,
 Waarop die wolke rus en speel,
 En die ou Riebeeck se Kasteel,
 Hier word genoem deur jong en oud,
 Skoon deur geen mensehand gebouwd,
 Maar so gevorm deur die Natuur
 Bij 's wêrelds vroeër wordings-uur.

Wanneer die trein, na swaar gesug,
 Die Nieuwe Kloof laat in die rug

En ander kant in vaart nou win
 Storm ons die kom van Tulbagh in.
 Die dorp leg aan die linkersij
 En laat ons heelmaal ver af blij.
 Ons kom nou, half uur daarvandaan,
 Bij Ceres-weg se stasie aan,
 Van daar kan jij die Kloof bespeur
 Van Mosterts-Hoek; die rij jij deur
 Als jij naar Ceres-dorp wil gaan,
 Wat j' anders nou maar links laat staan,
 Ofskoon die uitsig soos hul seg,
 Heel pragtig is langs heel die weg,
 Met rots en kloof, so steil en stout
 Als ooit deur d' Almag werd gebouwd,
 Wyl onder in die diepe dal
 'n Sterke stroom oor rotse val,
 Hier kuile vorm, daar sag weer glij
 Tot dit, nie al te ver verbij
 Die Ceres Stasie, ongemoeid
 Met Bree Rivier, tesame vloeit.

Maar kom, ik vrees als ik die spul
 Van stasies wil beskryf vir jul,
 Wat ons nog almaal moet verbij
 Ik mij verhaal nooit klaar sal krij,
 En heel eentonig ook sal wees
 Waarvoor ik net ook baje vrees.
 Ik sal dus hier en daar 'n plek
 Wat mees mij aandag het getrek,
 Vir jul beskryf, so goed ik kan
 En dan gaan ons weer verder an.
 Van Ceres-weg weer voortgegaan,
 Kom ons dan nou bij Worcester aan.
 Die dorp leg digbij aan die lijn
 En is heel vrugbaar, soos dit skijn.
 Want waar jij net in 't rond ook kijk
 Daar sien jij niks als groen maar prijck.
 Die bome daar bedek die grond,
 Ik glo vir mijle in die rond,

Terwijl 'n stroom die dorp besproei
 Uit Hex Rivier se kloof gevloei.
 Bij Worcester Stasie sou ons eet,
 Dit was nou middag moet jul weet.
 Ons maaltijd was vooruit besteld
 En deur die telegraaf gemeld.
 'n Halfuur sou ons daar vertoef,
 Wel tijd genoeg om goed te proef.
 Erg hong'rig, na die lange rit
 Gaan ons nou gouw aan tafel sit.
 Maar kijk, vir ruim 'n dertig paar
 Van gaste, was één waiter maar.
 Ons smag, ons wag maar al te lang,
 Ons hart, of liewers maag, slaan bang,
 Ons wenk toe onder dof gebrom
 Maar nee, die waiter kijk nie om.
 Die halfuur was nou haas verbij
 Eer ons die kêrel beet kon krij,
 'n Bordjie soep, allang gevraag
 Vloei toe net spoedig in ons maag,
 Toe 'n karmnaatjie, maar so taai
 Dat, had jij tande als 'n haai,
 Jij dit tog nimmer fijn sou krij,
 Geen mes kon dit aan stukkes snij.
 Maar wijl ons nog aan stoeie was
 Om dit maar in ons ribbekas
 Te kunne krijge, grof of fijn,
 Daar lui die klok al van die trein,
 Ons moes die ete dus laat staan
 En so met lege mage gaan.
 Die vuurwa gee 'n harde fluit
 En so stoom ons die stasie uit.

Deur Hex Rivier se steile poort
 Loop nou die trein al sugtend voort
 En kom toe, na 'n halfuur rij,
 Aan in die Hex Rivier vallei.
 Maar als jul berge dor en droog,
 Daarbij ook steil en vrees'lik hoog

Wil sien, so ver jouw oog kan spur,
 Met rotse, haas van ieder kleur,
 Met klowe diep, en steil daarby
 Als was dit met 'n mes gesnij,
 Waarin geen spiertjie gras selfs groei,
 Waarvan geen druppel water vloei,
 Verlate, eensaam, dor en kaal
 Als was dit deur die vuur gehaal,
 Dan moet jul daar die bergerij
 Gaan kijk, van Hex Rivier Vallei.
 Maar kijk jul af weer in die dal,
 Hier breed en wijd, daar steil en smal,
 Dan sien jul boereplase leg
 So mooi, als ergens langs die weg,
 Waar elke soort van vrugte groei
 En allerhande blomme bloei;
 Die wijnstok groei daar dat dit kraak,
 En die rosijntjies daar gemaak,
 Word deur ons hele land geroem
 En kan jii ook net lekker noem.
 Dus Worcester is naar mij idee,
 'n Hel en Hemel, alletwee:
 Die dale moet 'n ieder prijs
 En lijk 'n ware Paradijs;
 Maar vir die berge moet jii ijs,
 Daar dit tot in die wolke rijs,
 En in die winter word bedek
 Met 'n sneeuwkleed wit, en sonder vlek
 Waar, vir die pret, geen mens sal dwaal
 Als hij weer ooit sij huis wil haal.
 Matroseberg, - die hoogste top -
 Hef daar sij spits ten hemel op
 Als van die hoogste in ons land
 Door d' eeuw'ge Skepper daar geplant.
 Die bergereeks van Hex Rivier
 Loop mos van Ceres af tot hier,
 Nee, verder nog; ik glo hul gaat
 Tot aan die stasie van 'De Straat',
 En waar, uit die 'Verkeerde Vlei'
 Die Hex Rivier sij water krij,

En dus die hele streek besproei
Tot hij in Bree Rivier gaan vloei.

Maar kom, ik het genoeg geseg
Hoe alles aan mekander leg,
Ons gaan nou verder weer op weg.
Die trein krij dit nou swaar en sleg,
Want kijk, die weg word steiler nou
Die vuurwa sug, als word hij flouw,
Hij blaas en fluit net hard daar voor,
Maar kom net langzaam oor die spoor.
Hul blij nou bij 'n stasie staan
En haak 'n ander vuurwa aan,
Hij moet sij maat tot hulp nou strek
En opstoot, wijl die ander trek.
Die uitsig word nou wonderfraai,
Want menig bog en menig draai
Maak nou die trein oor kloof en brug
Tot bijna bowe op die rug,
Alwaar jij na 'n lange draai
'n Uitsig krij, net wonderfraai.
Jij sien dan hoe die bergerij
Omsluit die Hex Rivier vallei
Met heel die Kloof en kranse steil
En afgronds moeilik om te pijl,
En toppe - hoog; sodat dit lijk,
Wanneer jij deur die wolke kijk,
Nes eilandjies van d' aard ontvlug
Wat rondrijf in 'n see van lug,
En waar die sneeuw soms maande lang
In klipskeur en aan krans blij hang.
Ook sien jij hiervandaan hoe fraai
Die spoorlijn loop, met bog en draai:
Hier langs 'n diepe afgrond heen,
Daar oor 'n brug, gebouwd van steen;
Ginds weer deur klowe, diep en wijd
Waar d' ijster stawe is geleid
Op pale, of soals mens seg,
Op ijster standers, vasgeheg

Met sterke kettings aan mekaar,
 Of ook op menig sterk pilaar,
 Gebouwd van sandsteen of graniet,
 Na wat die plek aan steensoort bied.
 Maar voor ons oor die berg kan raak,
 Moet ons nog 'n paar draaie maak
 En ook deur 'n paar tunnels gaan,
 Of deurgangs, soos ons dit verstaan.
 Maar man! dit het nie lang geduur,
 Of kijk, die vuurwa spuug die vuur,
 En hol, net soos 'n slang wat blaas,
 Die swart gat in met groot geraas.
 In minder als 'n oënblik
 Werd dit so donker net als pik;
 Jij kon geen hand voor oë sien,
 Dit was nog donkerder misskien,
 Als die Egypties duisternis
 Of 'n onderaardse kelder is.
 'n Bietjie verder ging die tog
 Nou deur 'n tweede tunnel nog;
 Gelukkig duurde dit nie lang
 Of ons was uit die donker gang
 Weer in die helder ope lug
 En bowe op die berg se rug.
 Die trein moes nou weer hiervandaan
 So saggies aan die berg af gaan,
 Maar nie so steil daal ons nou neer,
 Want spoedig rijs die grond alweer,
 Dog nie so steil en nie so sterk,
 Maar saggies, sonder jij dit merk,
 Want als jij van die Kaapstad ga
 Op reis, daar naar Pretoria,
 Wat meer als duisend mijle weg
 In Noord-Noord-Ooste rigting leg,
 Dan, - op die minste, - klim jij goed
 Vierduisend en vijfhonderd voet.
 Jij gaan dus hoër op gestaag,
 Maar niks of weinig naar omlaag
 Waar enkel plekke op die weg,
 Die lijn of stasies laer leg.

Die vuurwa hol met spoed nou voort
 Deur 'n heel dor en droë oord
 Waar hier en daar 'n boom of wat
 Als spoke heen vlieg langs die pad,
 Tot jij na ruim 'n mijl of tien
 'n Heel klomp huise weer kan sien.
 Dit is die stasie op die lijn,
 Wat word genoem 'Matjies Fontein',
 'n Plek, net baje dor en droog,
 Soals dit lijk vir mens se oog,
 Maar wat hul vir gesond wel hou,
 Want 'n hotel is daar gebou,
 Waarheen veel sieke mense gaat
 Om dit daar droog is van klimaat,
 Veral veel wat aan tering lij
 Om vir hul longe lug te krij.

Toe nou die trein weer voorwaarts gaat
 Na dit die stasie het verlaat,
 Begin die nag oor berg en vlei
 Sij vale sluier uit te spreid.
 Gouw het die nag ook nou geval,
 Maar vuurwa gaan mos nie op stal,
 Of word geen oomblik uitgespan,
 O, nee, hij loop maar altijd an
 Deur heel die liewe lange nag;
 Tot weer die nuwe môre lag
 Spring daar maar vuur en vonke uit
 En blaas maar altijd deur sij fluit.
 So hol die trein met spoed nou voort
 Deur 'n heel dor en droë oord;
 Jij sien net vlaktes aanmekaar
 Met kleine bergies hier en daar;
 Geen boom nog bos verruk die oog,
 Rivier en sloot lijk almaal droog;
 Geen tuin of saailand sien jij prijck
 Met groen; so ver jouw oog kan kijk
 Net 'n boerehuisie hier en daar
 Met tuintjie, ook maar droef en naar.

'n Soort van bossies, ses duim hoog,
 Wat dood al lijk, en uitgedroog,
 Is bijna alles wat jij siet
 Of wat die streek aan groeikrag bied.
 En daarop tier die skape-ras
 So goed, als op die beste gras,
 Wat op die vetste vleigrond groei
 Of langs die kant van strome bloei.
 Ook voëlstruise, groot en fier,
 Sien jij somtijds in troppe hier.
 Die streek hier noem hul die Karoo,
 Waarom weet ik nie, maar ik glo
 Om dit 'n soort van heiveld is,
 Besaaid met klippe, wat gewis
 Daar wijd en sijd werd rondgestrooi
 In plaas van gras en blommestooi;
 Want waar jij ook jouw oog mag slaan,
 Lijk alles als deur vuur vergaan,
 Alsof die hele lieve land
 Tot selfs die klippe was verbrand,
 Toe kort, na 's wêrelds wordings-uur
 Nog alles water was en vuur.

Maar kijk, dit is nou goed en wel,
 Dog, 'k het vergeet nog te vertel
 Hoe dat ons nou die eerste nag
 Daar in die trein het deurgebrag,
 Eers werd die kooi-goed, uit die sak
 En uit die bondels uitgepak,
 En toe die bedde opgemaak,
 Maar dit is meer mos vrouwesaak.
 Toe werd die awendmaal gedaan
 En daarna sou ons slape gaan.
 Maar eers, soos vrouwe meesal is,
 Werd nog die hare opgefris,
 Die slaapjaponne aangetrek,
 En toe moes ik hul goed toedek....
 Want kijk, ik het dit mos vergeet:
 'n Nig van mij, dit moet jul weet,

Het ook met mij nog saamgegaan,
 So het ons drie die reis gedaan.
 Ik was maar blij, dat op die pad
 Ons toe altijd geselskap had.
 Wel, toe die twee nou in die kooi
 Beveilig was teen vlieg en vlooi
 So met kombes als wolle doek,
 Kon ik ook maar mij kooi opsoek.
 'k Kwam amper op die dak tereg
 In d' hanebalke, soos mens seg:
 Daar bowe op die plank of rak,
 Waar j' in die trein jou goed op pak.
 Mij slaapplek was wel nie te ruim,
 Maar, is j' in geen slegte luim,
 Dan is j' ook al gouw tevreë
 Al loop jou ook nie alles mee.
 En in die trein, soos dit mij blijk,
 Moet j' veel oor die hoof soms kijk,
 En watter mens kan ook verwag
 Dat j' kan slape in die nag
 Daar in die trein, soos in jou huis
 Bij al die skudde en gedruis.
 Want kijk! die trein loop steeds maar deur,
 Solang geen ongeval gebeur,
 En hou hom nergens anders op
 Als bij die stasies, waar hij stop.

Nadat ons in die nag aldus
 Gedompel was in soete rus,
 En Laingsburg het verbij gerij
 Met d' stasie van die naam daarbij,
 En waar die Buffalo Rivier,
 - Ons noem dit Buffel, na die dier -
 Die part van die Karoo besproei.
 Totdat dit in die Gauritz vloei,
 Maar om die storie kort te maak,
 Ons het al lang voor dag ontwaak,
 Want voor die lekker winterson
 Weer op die dag sij loop begon,

Drink ons al koffie op die trein,
 Ik glo bij stasie Groot Fontein.
 Vandaar kom ons bij Bloedrivier,
 Maar weinig sien jij ook al hier,
 Als wat jou die gesig verskaf
 Van Dwykabrug; wat verderaf
 Volg daarop nou Prins Albert-weg,
 Dan Fraserburg, wat verder leg,
 En waar die Wilgebosch Rivier,
 Met Deeuw en Veltman's stroom alhier,
 Vereend, met d' Gamka, samevloei
 En ook die dor Karoo besproei.
 Dan volg daar nog twee stasies meer,
 Wat na mekaar jij moet passeer,
 Dis Letjiesbosch, so heet die een,
 En d' ander Klipbank, naar ik meen.
 En is jij die verbijgegaan,
 Dan kom jij gouw op Beaufort aan.
 Die dorp is mooi en taamlik groot
 En van betek'nis nie ontbloot.
 Dit leg heel mooi, want Kuils Rivier
 Met Gamka's stroom verenig hier
 En sluit hom in van altwee kant,
 Soals geen dorp in heel die land.
 Die grote dam so lang beroemd
 En 'Beaufort's dam' deur elk genoemd,
 Voorsiet van water elke erf,
 Sodat geen plant van droogte sterf.
 En wat nog groter voordeel skijn:
 Die dorp leg aan die spoorweglijn.

Van Beaufort klim jij staag nog op
 Tot aan die plek Rhenoster Kop.
 En gaan van daar die Nels Poort door,
 Langs d' stasie, waar die naam bij hoor.
 Weer een'ge mijle daarvandaan
 Kom ons bij die 'Drie Zusters' aan.
 Die naam, soos hul mij het geseg,
 Kom van drie bergies wat daar leg,

En als jij, van die stasie kijk
 Haas ewe hoog en eenders lijk.
 Vandaar rij ons deur niks gestoord
 In 'n noord-ooste rigting voort,
 En stoom nog steeds die vlakke deur
 Vol rots en klippe, bruin van kleur
 En berge sonder bos of groen
 En wonderlik soms van fatsoen.
 Na ons die Zusters het verlaat
 En nou 'n end weer noordwaarts gaat,
 Rij ons wel ruim vijf mijle voort
 Tot bij die Stasie 'Biesjes Poort'.
 Vandaar weer naar Victoria West,
 Drie mijle suidwaarts op s'n best.
 Van af Victoria West se stad,
 Of seg maar 'dorp' wat in 'n gat,
 Of beter kloof of laagte leg
 Net aan die Schietfonteinse weg.
 Vandaar stoom weer die vuurwa voort
 Tot naar die stasie Brakkepoort.
 En weer vandaar naar Richmond-weg
 Wat noord-oos van die Brakpoort leg.
 Dan verder krij ons Deelfontein,
 Nog steeds Karoo-veld, soos dit skijn,
 Dan Mijnfontein, daarna die Pot
 En eindelijk 'De Aar' tot slot.
 Die stasie daarvan is net groot
 En gans nie van belang ontbloot,
 Want daar vereen die lijne saam.
 Die lijn van Beaufort is vernaam,
 Ja, die vernaamste mag mens seg,
 Want van die Kaapstad gaan hij weg
 En loop regdeur die heel ou staat
 Sover die Kaapkolonie gaat,
 Passeer dan eers die Grootrivier
 Van Hope Town oos, 'n mijl of vier,
 Loop Griqualand langs d' oostekant
 Sowel als Bechuanaland
 Van Suid tot Noord, net heelmaal deur
 Tot jij Rhodesia's veld bespeur

En waar Matoppo's heuweltop
 Vir eers sij verder voortgang stop,
 Maar in mij storie moet ons weer
 Nou naar De Aar terug gaan keer.

Vanaf De Aar draai nou die lijn,
 Suid-oos kant uit, naar Rietfontein,
 En loop dit waar nou Taaibosch leg,
 Dan verder naar 'Hanover-weg'.
 Nou kom nog 'Dwaal' en 'Wildfontein'
 Wat leg digbij die 'Nauwpoort' lijn,
 Dan volg die stasie self, beroemd
 En wat mens 'Naauwpoort Junktie' noemt.
 Die stasie is van groot belang,
 Om hij die lijns van d' Suide vang,
 Ook nog die een van Graaff-Reinet
 En die van Port Elisabeth,
 En selfs die een ook samevat
 Suid-Ooswaarts van Oost Londen's stad.
 Jul kan dus bij julself verstaan
 Wat werk daar wel word afgedaan,
 En wat 'n drukte ook gewis
 Die heeldag bij die stasie is.
 Die treine, vol met goed gelaan
 Kom maar van alle kante aan.
 Dit is geloop steeds, en gedraf,
 Die een klim op, die ander af,
 En deur die mense wat daar kom,
 Word maar geklaag, gevloek, gebrom,
 Sodat die arme werkers daar
 Maar weinig rustijd kan gewaar.

Maar kom, ons kan nie langer staan
 Ons trein sal netnou weg moet gaan,
 Want kijk, daar blaas die fluitjie al
 En agterblij lijk al te mal.
 Maar nou, van Naauwpoort's Junktie af
 Sal weer ons trein noord-ooswaarts draf.

Vereers moet ons 'n stasie weer,
 Hul noem dit 'Tweedale', gaan passeer,
 Dan kom ons op 'Arundel' aan,
 Vandaar weer verder voortgegaan
 Gaat ons dan 'Rensburg' ook verbij
 En 'Plewman' tot ons 'Colesberg' krij,
 Of seg, die Colesberg stasie maar,
 Want Colesberg dorp leg wes van daar
 Aan 'n kort tak, of aan 'n lijn,
 Wat skaars glo, twee mijl lang kan sijn.
 Die dorp self is 'n liewe plek,
 Wat goed mij aandag het getrek.
 Dit is digbij die voet gebouwd
 Van Colesberg Kop, wat hom daar stout
 Ten hemel hef, en skaduw spreid
 Oor dorp en velde, breed en wijd.
 Op klokslag drie uur het ons toen
 Ons eerste uitstap daar gedoen.
 Ons werd daar deur 'n vrind verwag,
 'n Oue vrind, seer hoog geag,
 Wat ik alreeds als knaap en kind
 Vir vele jare het bemind,
 Met sij gesin, so lief als sag,
 Verwelkom ons met gulle lag.
 Ons had dit, og so aangenaam
 En het geloop, als vroeër saam,
 Vertel weer stories, als om strijd,
 En grappies uit die oue tijd.
 Ons lag toe, kijk! en maak weer pret
 En ging laat in die nag naar bed.
 Ons het geblij 'n daggie hier
 En rondgerij met veel plesier,
 Om alles wat die dorp mag bien
 En ook die omtrek te besien,
 En als mij tijd so kort nie was,
 Had ik ook nie so gouw verkas,
 Maar daar geblij, net als 'n plaag,
 Totdat mij vrind mij weg sou jaag.
 Ou Colesberg is 'n wonder plek,
 Die hele omtrek is oordek

Met rotse, wat so opmekaar
 Gestapel is, als was dit daar
 So neergeset vir seker doel,
 Misskien vir tafel, bank of stoel,
 Waarop in lang vervloge tijd,
 Sig d' Enakiet het neergeveid,
 Om in die wilde grondgebied
 Sij growwe maaltijd te geniet.
 Die stad, of dorp, sal ik maar seg,
 Wat in 'n soort van kloof daar leg,
 Is ook omring aan elke sij
 Deur koppies, of, deur heuwelrij
 Wat al van vierkant rotse daar
 Is opgestapel op mekaar
 Met rij na rij, van onder op,
 Tot bowe op die hoogste top,
 Alwaar, in klipskeur, dor en koud,
 Die skuwe das sij woning bouwt.

Maar kom, ons is met Colesberg klaar
 En moet weer gaan vertrek van daar.
 Na ons nou lekker het geslaap
 En so gesnork het als 'n paap,
 Het toe mij vrind nog kort voor dag
 Ons same naar die trein gebrag,
 En hart'lik ons goei reis gewens
 Dig bij ons ou Kolonies grens.

Die verdere beskrywing van die reis is die herinneringe uit die tijd, wat na 15 jare,
 (van 1899 tot 1915) nog in mij opgekom het.

Van Colesberg Junktie weggegaan,
 Kom ons bij Achtertang toe aan,
 En daarvandaan bij Norvals Pont,
 Daar wijd en sijd bekend in 't rond.
 Maar nou bestaat die Pont nie meer

Of word maar selde nog probeer,
 Want van hul nou die grote brug,
 Honderd voet hoog wel in die lug,
 Oor Grootrivier daar het gebou
 Word dit als d' oorgaansplek beskou,
 Sowel vir waens als die trein,
 Wat ook daaroor glij op die lijn,
 Sodat die pont, met drif daarby,
 Maar weinig van die loop nog krij.
 Jij sien als jij die brug af kijk
 Die mense net als apies lijk,
 So klein; als hul daar onder staat
 En hul daar lag en skree en praat,
 Kan jij daar egter niks van hoor
 En word die stilte nie verstoer.
 Die brug loop heelmaal met 'n swaai,
 Of seg maar liewer, lange draai,
 En 'k wed, daar is ik nie vir bang,
 Nie minder als 'n half mijl lang.
 Hul seg, dit is 'n meesterwerk,
 Nie groot slegs, maar daarby ook sterk.
 Als jij die brug is oorgegaan,
 Kom jij op Vrijstaats grond te staan,
 Die grond, alwaar vir vrijheids reg
 Ons oue helde het geveg.
 Waarvoor hul kinders reg nou heef
 Om onder eie vlag te leef.
 Van Norvals Pont loop nou die lijn
 Noord-ooswaarts reg naar Springfontein,
 Maar tussenin moet ons alweer
 Verskeie stasies nog passeer,
 Maar daar ik mos 'n vreemd'ling ben
 En gans die landstreek ook nie ken,
 Sal ik van hieraf nou voortaan
 Die minder stasies o'erslaan,
 En net maar die vernaamste noem,
 Wat op 'n dorp of stad kan roem,
 En wat nie ver af van die weg
 Of eintlik van die spoorlijn leg,
 En waar in kloof, of berg of dal

Iets van belang het voorgeval,
 Wat sekerlik op menig plek
 Waar ons nou straks verbij moet trek
 Gebeur al het in hierdie streek,
 Maar waar ik weinig van kan spreek,
 Of wat ik, als 'n vreemdeling,
 Niks van vertel kan of besing.

Maar kom, die tijd die staan nie stil,
 Om all's te segge wat ik wil,
 Dus is die beste, wil ik wed,
 Ons reis maar daadlik voort te set.
 Ons volg nou maar van Springfontein
 Dieselfde rigting op die lijn,
 En kom op 'Edenburg nou uit,
 'n Dorpie wat nie veel beduid,
 Maar tog gelege aan die lijn
 Wat nou reg loop tot 'Bloemfontein',
 En stomend langs die ijster weg,
 Ruim twintig mijl nog verder leg,
 En wat, soos ieder weet gewis,
 Die Hoofstad van die Vrijstaat is,
 En setel van die Goevernement;
 Alwaar ook d' edel President,
 Marthinus Steyn sij woonplaas heef
 En vir sij volk daar werk en leef.
 Die Vrijstaats' Parlement kom daar
 Ook alle jare bij mekaar,
 En maak daar wette wijs en goed,
 Wat d' land deur voorspoed bloeie doet.
 Die stad is nogal uitgebreid
 Met huise mooi, en strate wijd,
 En is in kort naar alle skijn
 Wel werd die Hoofstad te kan sijn
 Van die Oranje Vrije Staat
 Alom bekend, waarheen men gaat,
 Welks helde soveel dapperheid
 In worst'ling het ten toon gespreid,
 Met Brit en kaffer indertijd,

Ook Moshes' trots het neergeleid
 En dus oor Vrijstaat's wije veld
 Die soete vrede het hersteld.
 Dog ons blij nie te lang aldaar,
 Op Bloemfontein, een dag slegs maar,
 Want eigenlijk was onse plan
 Pretoria, so gouw dit kan,
 Nou te bereik, en dan aldaar
 Vir 'n paar dae met mekaar
 Nog rond te kuier en te kijk
 Hoe dat die stad en omtrek lijk,
 En als dit moontlik is, misskien
 Oom Paul, die President te sien,
 Die man so nederig van staat,
 Maar oor wie heel die wêreld praat
 En vader noem van heel sij volk,
 Sowel als raadsman, leider, tolk.

Ons het gespoor van Bloemfontein
 Noord-ooswaarts verder op die lijn,
 Passeer toe op die weg van hier
 Eers Modder- en toe Vet-Rivier,
 En kom daarna op 'Smaldeel' aan,
 'n Kleine stasie op die baan,
 Vanwaar 'n taklijn ooswaarts gaat
 Naar Winburg dorp, ook in die staat,
 Wat so omtrent tien mijle weg,
 Nie meer nie, van die hooflijn leg.
 Van Smaldeel af nou glij die trein
 Noord-oos, steeds voorwaarts op die lijn,
 Passeer eers Riet- dan Vals Rivier
 Tot Kroonstad op die lijn alhier,
 Waar d' rijweg Bethlehem toe gaat
 En nog meer dorpe in die staat.
 Van Kroonstad loop die lijn steeds voort
 Noord-ooswaarts tot aan Vaalstrooms boord,
 Alwaar dit oor die stroom nou spring
 Bij die stasie van Vereeniging.
 Ons kom die oggend vroeg daar aan

Maar toe die trein was stil blij staan,
 Kom d' order of bevel, heel luid
 'Die reisigers en goed moet uit,
 Want alles moet word ondersog,
 Wat iedereen het meegebrog.'
 Dit werd nou uit die trein gehaal
 En heengebring naar 'n groot saal,
 Alwaar toe alles werd ontsluit
 En wat daarin was moes daaruit.
 Geen droef geklag of ook gebrom
 Het iemand daarvan laat ontkom.
 Elk moes ook deklarerere, dat
 Hij niks van wapens bij hom had.
 Die wagers moes dit alles doen
 Want d' oorlogs praatjies was juis toen
 Reeds o'eral in volle gang,
 En die Regering was net bang,
 Dat jingo's wat naar oorlog wens,
 Kon wapens smokkel oor die grens
 Naar vrindjies deur die land verspreid,
 Wat vurig haak al naar die stryd,
 Om als dit England kon geluk,
 Transvaal so heelhuids in te sluk,
 Tesame met Oom Paul daarbij
 Als hul hom deur hul keel kan krij.
 Maar kijk, Oom Paul, steeds bij die hand
 Hij knijp sij oë aan een kant,
 Maar hou die ander kant steeds oop
 En sien so hoe die vijand loop,
 En daarom moes die goed ontpak
 Daar worde, trots die ongemak,
 'Want,' seg hij, 'beter dat jul brom,
 Als dat ik in die kwaad in kom.'
 Wel, toe nou alles was gedaan,
 Kon onse trein weer voorwaarts gaan
 En stoom ons gouw met alle spoed
 Tot 'Halfweg' stasie word begroet,
 En waar die trein van Boksburg weer
 Reghoekig onse trein passeer,
 Wat eers 'Johannesburg,' en dan

Vir 'Krugersdorp' bereike kan,
 Alwaar hij dan 'n draai weer maak
 En met 'n bog die 'Blauwbank' raak.
 Van Krugersdorp loop hij reguit
 Tot hij suid-wes bij Klerksdorp stuit,
 Nadat hij eers nog Potchefstroom
 Het in sij loop verbij gestoom.

Maar laat ik verder voort verhaal,
 Ons is mos van ons trein verdwaal.
 O, ja, ons was bij 'Halfweg' juis,
 Die stasie waar die spoorlijn kruis,
 Vandaar rij ons weer noordwaarts op,
 Tot bij Pretoria ons stop,
 Die Hoofstad van Transvaalse staat,
 Waaroor ons ook nog wat sal praat.
 Pas het die trein daar stil gehou
 En ik, mij niggie en mij vrouw
 Daaruit gestap, of kijk, 'n tal
 Van goeie vrinde staan daar al
 Om ons t' ontvang. en bring ons snel
 Per rijtuig naar die Grand Hotel,
 Waar vir ons, als die vrind se gas
 Logies alreeds besproke was.
 Ons werd daar vele dae lang
 Gevier, naar wat ons hart verlang,
 In menig huis geinviteer
 En rondgebring, waar ook begeer
 Van Raadsaal, tot Museum in kluis,
 En ook die President se huis
 Het ons besoek, alwaar die ou
 Met Tante Sanni, sij ou vrouw,
 Daar lekker met ons het gepraat
 Totdat die klok vier ure slaat.
 Ook in die Staat se drukkerij
 Het ons 'n vrind mooi rondgelei.
 Die Camp waar al die skietgoed was.
 Kanonne en wat daar bij pas,
 Met waens om dit te vervoer,

Ook die gevreesde Mauserroer
 Met elke ander soort geweer
 Rewolwers en wat al nie meer.
 En dan die stalle groot en klein
 Met perde en tuie, skoon en rein,
 En waar hul verder op kan roem,
 Maar wat 'k alles nie kan noem
 En dus maar deur mekaar moet meng,
 Het vrinde ons in rond gebreng.
 Maar kijk! hoe kan ik dit vergeet
 Daar 's nog een ding, wat jul moet weet,
 'k Zag in die kamp daar, ook die perd
 Wat op Doornkop, saam gevange werd
 Met Jameson, wat hom het berij
 Toe Piet Cronjé hom daar bestrij
 En waar hij, na die bloed'ge slag
 Aan die verkeerde kant moes lag
 En diep vernederd en beroerd
 Pretoria binne werd gevoerd.
 Sij mitrallieuse skietmasjien
 Het ik ook daar die dag gesien
 Met ander wapens buit gemaak,
 Wat daar gebruik werd vir die saak.
 Maar verder moet ik nog vertel
 Hoe wij van bo van die hotel,
 Of eigenlijk van die balkon.
 Daar neer gesit het in die son
 En so van die gesig geniet
 Wat alles om ons henen bied.

Om nege uur, of daaromtrent
 Kom dan die agbre President
 Gereëld bij die Raadsaal aan,
 Waarvoor dan reeds veel mense staan,
 In d' koets, met d' erewag daarbij
 Wat hom dan naar die saal moet lei,
 Hom binne bringe en dan vlug
 Weer rige naar die stal terug.
 Die mense blijwe dan nog staan

Tot hij eers binne is gegaan,
 Terwijl hij midde op die dag
 Ook bij die heengaan word gewag.
 Maar nou moet ik nog iets verhaal
 Voordat ik weer sal af gaan dwaal;
 Soals jul weet, het ik op versoek
 Gekom vanaf ons Suiderhoek,
 Of wel van ou Van Riebeeck's stad
 Oor 'n eenduisend mijl lang pad
 Om van mij versies, een of meer
 Naar dit beval mog, te resiteer.
 Ik was dus op die plek alhier
 Vir hul sowel als mij plesier.
 Oorleg moes hul dus naar hul sin,
 Waar en wanneer ik moes begin.
 Die awend werd ook gouw bepaal
 In die hotel se etenssaal,
 Een van die grootste in die stad,
 Wat plaas vir wel vierhonderd had,
 Waar ik en 'n paar ander mee
 Vir lag of stigting op sou tree.
 Tot voorsitter werd toe benoemd
 Ons digter Reitz, so seer beroemd.
 Oom Daantjie van den Heever sou
 Ook tussenbei 'n aanspraak hou.
 Ook Dr. Engelenburg was daar
 Met Koster, Bell en Grobbelaar
 En nog veel ander vrinde meer
 Wat 'k nou nie kan herinner weer.
 Die saal was ook heel goed gevuld
 En 'k werd gewag met ongeduld.
 Ik ging dus daadlik aan die gang
 En hield hul besig twee uur lang,
 Maar of ik hul ook het bekoor,
 Dit sal jul van hul self moet hoor.
 Genoeg, dat ik die nag gerus
 Geslaap toe het naar hartelus.
 Ons het toe nog 'n dag of wat
 Blij kuier in Pretoria's stad.
 Die vrinde raad ons naamlik aan

Om eers nog naar Natal te gaan,
 Daar Pietermaritzburg te sien
 En Durban 'n besoek te biën
 Want dit was goed die vrugbaar hoek
 Van Afrika te gaan besoek.
 Ons dank die vrinde toe van hier
 Vir al die goedheid en plesier
 Wat ons van hul genote had
 Solang ons toefde in hul stad.
 En wenste blij en wel te moe
 Hul verder ook Gods seën toe.
 Toe lui die klok, en blaas die fluit
 En stoom ons weer die stasie uit.
 Ons rij nou naar die suide voort
 'Halfweg' verbij, door niks gestoord,
 Tot dig bij 'Rooikop' waar nou weer
 Die lijn sig naar die suide keer,
 Oor Blesbokspruit, en met 'n swaari
 Of beter nog, met korte draai
 Naar Heidelberg, wat digbij leg
 En waarvandaan hij volg sij weg,
 Totdat hij Standerton passeer
 En daar bij Volksrust suidwaarts keer.
 Bij Standerton, heel digtebij,
 Het ons die Vaalstroom oor geglij.
 Volksrust is nou die laaste plek
 Tot waar Transvaalse grens sig strek.
 Die Buffelstroom ontspring alhier
 En vloei eers laer als rivier.
 Ons staan nou, waar ons kijk in rond
 Op Engels, of Natalse grond.
 Die dorpies leg, dis suiwer waar,
 Geen volle mijl hier van mekaar,
 Van Volksrustdorp, straks oorgegaan,
 Kom ons op 'Charles Town' nou aan,
 Dig bij die dorpie is die plek
 Alom bekend als 'Lange Nek'.
 Majuba berg, leg dig daarbij,
 Waar d' Engelsman het sla gekrij,
 En van die berg het af moet vlug

Hul koffieketels op die rug.
 Daar digbij, het Ingogo's slag
 Hul ook die dag verkeerd laat lag.
 Dog laat die stories nou maar blij,
 Die dae is tog lang verbij,
 En laat ons nou, op d' ijster baan
 Maar voort naar ons bestemming gaan.

Toe van Pretoria weg ons rij
 Was d' skemeraand al heel dig bij
 En gouw ook was die nag nou al
 Op hierdie wêreld neergeval,
 En het, dit spreek nou als 'n boek,
 Al gouw-gouw ons die kooi laat soek,
 Sodat ons van die dorpies nou
 Geen enkel selfs het kan beskou,
 Daar ons vir almaal op die rij
 Het in die slaap verbij geglij,
 En waar ons eers in d' oggend weer
 Ontwaak het, weet ik nou nie meer,
 Maar 'k denk, dat toe die son verrees,
 Ons bij 'New Castle' is gewees.
 Toe krij ons 'Glencoe', daarna weer
 Het ons die 'Biggarsberg' passeer,
 Toe Elandslaagte, en na dit
 Die dorp of stad van 'Ladysmith'.
 Van daar spring weer 'n taklijn weg
 Noordweskant uit, en soos hul seg,
 Gaan dit die Drakensberg nek oor,
 Seer steil; van Reenens Pas dan door
 Tot Harrismith, wat dien geseg,
 Weer in d' Oranje Vrijstaat leg.
 Maar laat ons nou terug weer gaan
 Naar 'Ladysmith', want daarvandaan
 Tref ons dan nou 'Colenso' aan
 En moet ons oor 'Tugela' gaan,
 Waar meer als een gebeurtenis
 Ook met ons volk verbonde is.
 Van af Colenso volg ons gouw

‘Chievely’, ‘Frere’ en ‘Estcourt’ nou.
 Die plekkies is van min belang
 Waaraan nie veel geskiedenis hang.
 Van ‘Frere’ stasie ooswaarts heen
 Ruim twintig mijle soos ik meen,
 Leg daar 'n dorp, wat lang gewis
 Sal leef in ons geskiedenis,
 En wat hul nou nog ‘Weenen’ heet
 Naar 'n gepleegde moord, so wreed,
 Als ooit geskiedrol of penseel
 Het aan die wêreld meegedeel,
 Want nadat Dingaan, wreed en snood,
 Retief had deur verraad gedood,
 Sond hij sij krijgsvolk snel meteen,
 Naar weerloos vrouwekampe heen.
 Langs Blauwkran's stroom in d' rond verspreid,
 Werd van die mans die koms verbeid,
 Niks wetend van die vreeslik lot
 Hul wagtend van die kaffer rot.
 Terwijl hul rustig nederlag
 En aan geen ramp nog onheil dag
 Werd in die middel van die nag
 Meedoogloos hul als vee geslag.
 Meer als vierhonderd werd aldaar
 Ter dood gebring deur die barbaar,
 Want deur die woeste krijger skaar
 Werd vrouw nog suig'ling teer, gespaar.
 Wee d' Afrikaner wat vergeet
 Waarom die plaas dus ‘Weenen’ heet.

Van Estcourt af het ons toe weer
 Die Mooirivier eers gepasseer,
 En daarvandaan toe voortgerij
 Tot Pietermaritzburg ons krij.
 Van hier gaat weer 'n taklijn voort
 Tot ‘Greytown’, veertig mijle noord.
 Ons kom eers op Maritzburg aan
 Toe d' son al was ter rus gegaan,
 En het toe daar vir d' eerste keer

Die nag in 'n hotel loseer,
Hier op Natalse grondgebied,
Sinds ons Pretoria verliet.
Maritzburg werd eerste gewijd
Tot Hoofstad, in die Boer se tijd,
Maar toe die Engelsman daar kwam
En land en mag die Boer ontnam,
Het hul van 'Durban' dit gemaak,
Waarom? ja, dit was hulle saak,
Want waar dat hulle ook verskijn
Seg hul: 'dis mijn! dis alles mijn!'
Naar reg of onreg vraag hul niet
Hul neem maar alles wat hul siet.
Maritzburg's stad is mooi gebouwd,
So ver ik dit toe het beskouwd
Maar 'k had geen tijd om rond te gaan
Of ergens lang te blijwe staan,
Omdat die trein, - moet ik dit seg? -
Nie wag op iemand en trek weg,
En als jij op die tijd nie pas,
Dan moet jij blij maar waar jij was.
Dog wat mij daar het snaaks gelijk
Was, als jij naar 'n rijtuig kijk,
Om daarmee ergens toe te gaan,
Dan kom 'n heelboel riksha's aan,
Waarvoor net flukse kaffers trek
En wat jou bring van plek tot plek.
Maar wat, wil jij soms met hom praat,
Niks als sij kaffertaal verstaat,
En hoe jij hom beduie mag,
Sij skouers optrek en dan lag.
Maar iets moet ik jul tog nog seg
Wat mij getref het langs die weg:
Dit was die skone omtrek, siet,
Met vrugbaarheid op elk gebied.
Bij ieder kronk'ling wat die trein
Langs heuwels maak, so groot als klein,
Daar groei die vrugte, soos dit skijn
En blomme, haas tot op die lijn,
Ook selfs, so ver jouw oog maar reik,

Op veld en heuwels waar jij kijk,
Jij sal moet segge, dat verwas
Dit hier die Paradijs-streek was.
Kort na die middag, trek ons trein
Naar Durban nou, al langs die lijn
En kom ons vroeg genoeg nog aan
Om naar 'n goed hotel te gaan.
Om alles goed te gaan bekijk
En wat ons al of nie sou lijk,
Daarvoor had ons tot onse spijt
Net maar tot aan die middag tijd.
Wel, Durban self staan mij wel aan,
Maar wat mij nie het aangestaan
Was, dat so Moor als Indiaan
Hul tente daar het opgeslaan
En soals dit mij lijk, vir goed
Sodat al d' ander vlugte moet;
Wat mij net lelik het gelijk
Want, als jij wil die stad bekijk
En dan maar eers die hoofstraat neemt
Dan voel jij jou so heelmaal vreemd.
Jij word geen Boer of Brit gewaar,
Net meesal Indiane maar.
Die blankman is daar ingesluk,
Of seg maar liewer, weggedruk,
En elke handelsplek of saak
Is heelmaal in hul hand geraak.
Want kijk, die goed leef op hul wijs
Die heel dag op een pondjie rijs,
Iets wat 'n blanke van fatsoen
Onmooglik hulle na sal doen.
Hul hou daar winkels groot en fraai
Met alle weelde owerlaai.
Die hoofstraat loop daar langs die see,
Neem trem of kar, en rij daarmee,
Dan kan jij self daar ondersoek
En sien of ik 'n kluitjie boek.
Die ligging van die stad is fraai
En aangenaam so langs die baai,
Waar alle skepe soos hul seg

Vir wind en storme veilig leg.
 Veel mense, in die winter gaat
 Daarhene om die sag klimaat,
 Maar in die somertijd, o wee!
 Dan brand die son daar net vir twee,
 En wens jij, dat jij liever weer
 Naar eie huis terug kan keer.

Maar kijk, die tijd gaat haastig om,
 En maak dat ons moet huistoe kom.
 Ons moet nou sien, om daadlik weer
 Naar die Transvaal terug te keer,
 En daarom sal ons nou maar snel
 Aan Durban toeroep ons 'vaarwel',
 Vir Maritzburg ook links laat blij
 En somaarso verbij gaan rij,
 Want daar ons nou dieselfde weg
 Tot hiertoe reeds het afgeleg
 Is 't gekheid daar iets van te seg,
 Ons laat dit nou maar stil daar leg.
 Die vuurwa loop nou snel maar deur
 Tot ons Johannesburg bespeur,
 Waar iedereen naar toe gaat stroom
 Wat slegs van berge goud kan droom,
 Maar wat, bij d' einde van die baan
 Met lege sakke blijwe staan,
 En wens dat hulle nog wat had
 Van 't geen hul voor die tijd besat.
 Pas had ons trein nou stilgehou
 Vlak voor die groot stasionsgebouw,
 Of vrinde staan daar ook al klaar
 Om ons naar Heaths hotel aldaar
 Te brenge, waar ons sou loseer,
 En krije wat ons maar begeer.
 Want net als in Pretoria
 Was mij daar ook deur hul gevra
 Om van mij versies daar nou weer
 'n Bietjie te kom resiteer.
 'n Saal was daar ook afgehuur,

Programma's werd mooi uitgestuur
 En gouw was ook die saal weer vol,
 Maar wat gevolg het was te dol:
 Dit is 'n kerkesaal gewees,
 Waar Sondags preke word gelees,
 En waar hul dus nie in die week
 Onheilge dinge kan laat spreek,
 Waar godsdien's nie mee saam kan gaan;
 Maar tog, hul krij dit toe gedaan;
 Dog nou was binnekant geen plek
 Om te kan lees, dit leek mij gek;
 Toe vra ik of ik dan kan gaan
 Die preekstoel op, om daarvandaan
 Die versies vir hul op te sê,
 En dit was juis wat hul wou hê.
 En so het hul die aand gelag
 Dat hul het aan geen preek gedag.
 Die ander dag het ons gegaan
 Naar d' mark, en toe, om daarvandaan
 Die wonders van die goudmasjien,
 En hoe die stampers werk te sien,
 Hoe dat dit in die werk toegaat
 En daarna dit als goud verlaat.
 Ook het ik daarvandaan gerij
 Om 'Krugersdorp' te sien, waarbij
 Die monument van 'Paardekraal',
 Herinring aan die segepraal
 Van d' Boere in die vryheids strijd,
 En neerlaag aan die Brit bereid.
 Van onder is dit klippe maar,
 Daar so gestapel op mekaar,
 En daaroor heen het hul gebouwd
 Die monument; dis nie van goud,
 Want wie van hul het toe gedag
 Aan d' afgod van die nageslag
 Wat groot en klein vereer, aanbid
 En aldaar in sij tempel sit!
 Daar was mos toe al tekens van,
 Want die Hervormers roer die pan
 Daar in geheim soveel hul kan.

Hul dag Oom Paul wis nergens van
 En wou probeer, 'n heel tijd lang,
 Om hom daar in hul net te vang,
 En het in stilte Jameson
 Laat roep om hul te hulp te kom.
 Maar kijk, Oom Paul was slim, die ou
 Het dit verijdal baje gouw,
 Want deur die slag van Doornkop
 Was daardie boel net mooi gefop,
 En toe hij Jameson het gevang,
 Word hul daar net als hasies bang
 En vlug toe weg so gouw hul kan,
 Als was die duiwel agteran.
 Maar kijk, die ou was hul nog voor,
 Hij grijp hul tog nog bij die oor
 En stuur hul almaal, oud en jonk,
 Daar in Pretoria se tronk.
 Maar heel die storie is bekend
 Bij ieder, van begin tot end,
 Dus sal ons dit maar hier laat blij
 Daar 't tijd word om weer weg te rij.
 Ons goed was nou al ingepak
 In doos en trommel, pak en sak;
 Nou vir die vrinde dank geseg
 En dan maar met die trein op weg.
 Dit was al donker, toe die trein
 Om te vertrekke gee die sein;
 Nog net 'n handdruk en vaarwel
 Aan al die vrinde, en toe snel
 Gaan onse trein in donker voort
 En word slegs fluit en blaas gehoord.
 'Halfweg' word weer door ons passeer,
 En ander, als die eerste keer.
 Ons gaan nou dadelik naar bed
 Deur niks gehinder of belet,
 En toe die môrelik verskeen
 Was alles wit, rondom ons heen
 Van pure rijp, of seg maar ijs,
 Dit gaf ons almaal hoendervleis
 Van kou; ja, selfs die vensterglas,

En water in die trein, ook was
Bevroe, sodat deur die kou,
Geen droppeltjie selfs vloeie wou.
Eers smiddags vlugte hij, helaas!
En raakte ou vriend Sol weer baas.
Intussen ratelde die trein
En naderde ons Bloemfontein.
Ons het almaal so onbewus
In soete sluimering gerus,
Die stasie bij 'Vereeniging'
Verbij gerij, toe oorgespring
Oor Vaalrivier se brede stroom
Waarvan ons niks selfs het gedroom.
Daarna het ons toe 'Kroonstad' weer,
Vervolgens 'Winburg' gepasseer,
Sodat ons nou in Bloemfontein
Nog voor die awend hoop te sijn.
Ons kom daar ook voor donker aan
En kan nog naar 'n vrind toe gaan,
Met wie ik afgesproke had
Mij resitasies in die stad
Te gewe; werklik was aldaar
Reeds alles vir mij kant en klaar.
Die saal was al reeds afgehuur,
Programmas was ook rondgestuur
En op die tweede aand daarna
Het ik mij versies voorgedra
Vir 'n gehoor wat met veel pret
Gelag daar om mij grappies het.
Die dag daarna het ik ook nog
Die fraaie Raadsaal daar besog,
En ook die Fort nog bowendien
Het ik met hulle gaan besien.
Die vrind het ons nog geloseer
En daarvoor seg ons toe ook weer
Hom dank; ons gaan toe op die trein
Wat kort daarna met ons verdwijn.
Ons glij nou lekker oor die spoor
En gaan bij Norvals Pont weer oor
Die grote brug, wat ons alhier

Sal bring o'er Oranje Rivier,
Laat 'Colesberg' ten suide leg
En volg tot Nauwpoort weer die weg.
Vandaar dan noord-wes tot die Aar
Dan suidwaarts weer totdat ons daar
Die dorp dan krij van Beaufort West
En dan volg Worcester, met die rest
Soos Tulbagh-weg, en verder nog
Die Paarl, en ook Kraaifontein,
Dan Durbanville, alwaar die trein
Weer samesluit tot ene lijn,
En dan kom ons in Kaapstad aan
Alwaar die reis weer is gedaan.